

העולם הזה

בגליון זה:
ישראל - מדינת אשכנזים
ספרדים מאשימים את הצבא

לקוראנו

מכולן — היא בעית התפצלותה של האוכי לוסיה לעדות, אשר כל אחת מהם מתייחסת אל האחרות כבז, בהפליה כלכלית וביסופח חברתי.

חברנו שלום כהן ערך משאל מקיף בין חברי העדה הספרדית על המצב האמיתי של מלחמת העדות. התשובות עשויות להחריד את לבם של רבים שהיו סבורים כי הבעיה נפתרה מאליה.

אגב, לא ידוע ברבים כי הדובר הראשי של העדה הספרדית בישוב — מר בכור שלום שיטריט — הציע לפני שלושים שנה למסור לספרדים את עמדות המפתח במדיניות הציונית: מכיון שרק הספרדים יכולים לשמש גשר בין הישוב ושכניו, כשלום המוחלט של האשכנזים, בני גלויות מזרח אירופה ב-30 שנה אלה להקים לפחות גשר אל שכנינו, אשר יבטיח התפתחות בריאה לישוב ולמדינת ישראל. משהו להצעה זו אופי כמעט נבואי.

מערכת "העולם הזה", הערה לבעיות אלה אילי יותר מכל עתון אחר בארץ, מגישה בגליון זה לקוראים את הדו"ח המקיף שקיבלה מכתב מיוחד מניסיעתו האחרונה במצרים. בעיתון תמונות של הסוכנויות הבינלאומיות. אין כוונתנו לסנסאציה! אלא לתאר אחרת וחודר של המצב בארץ העולה במספר תושביה ובכורשה הטכני על כל שאר ארצות ערב יחד. הקוראים ימצאו בכתבה זאת כמה דברים היכולים לעורר מחשבה רצינית לקביעת דמות המדיניות הישראלית.

מן הציונות באחד ממחנות העתודות אי שם בארץ באה לקוראים דרישת שלום מצלם המערכת מקסים סלומון — בצירוף סידרת תמונות מלבבת אשר צילם ביום האחרון לפני שבא במגע חדש (וכנראה לא כל כך אידיאלי) עם מדינת ישראל. פרטי מגע זה יוכל להיות מעניינים ומאלפים. אך לצערנו נבצר מאתנו להעשיר בהם את חומר הקריאה של העתון.

עם הגדלת תבנית העתון נסתיים לפני שבוע בשלב הראשון של התבססות "העולם הזה" החדש. בשלב זה, שארך בדיוק 20 שבועות, התארגנה המערכת החדשה ונקבעו הקווים היסודיים לתוכן העתון וצורתו. את דעתכם על כך הבעתם במכתבים, והגנו מורדים על העיתון. הבעתם דעה גם בצורה אחרת: ומאז העברת העתון לידינו ועד לגליון האחרון עלתה התפוצה ב-102%. דבר זה הושג על אף הצימצום האכזרי של הנייר, וההפרעה המתמדת החלה בעבודת המערכת עקב גיוס חבריה לעתודות (מערכת שכל חבריה חילים משוחררים סובלת מכך פי עשרה משאר המערכות, שחבריהן לא היו מגויסים בימי המלחמה).

"העולם הזה" הוא כעת כוח ציבורי חזק. אנחנו מכירים באחריות שנשנו על עצמנו. סיומו של שלב אי חייב את השלב השני של שיפור העתון. נאמנה לעקרונות להתחיל אל העתון כאל פקדון ציבורי, ולהשקיע בו מחדש את כל ההכנסות, התרחבה השבוע המערכת התרחבות גדולה נוספת. השלב השני, אף כי לא יוכל לעת עתה להגדיל את מספר העמודים, מטרתו להרחיב את היקף האינפורמציה הניתנת, לשפר את המדורים, ולתת לקורא את אשר הוא מבקש: אינפורמציה מקיפה, ברורה, מדויקת וקצרה על כל שטחי החיים.

בד בבד עם שלב ב' שוקדת המערכת את הכנת הסידורים לשלב ג': קבלת מנה נוספת של נייר, שיאפשר לנו לחזור ולהגדיל את התפוצה ואת מספר העמודים. אנו מקווים שלא יארכו ימים ונוכל להגשים גם תכנית זו.

רבות הבעיות הכאובות בארצנו המכוסות קליפה עבה של שקרים מוסמכים. שוררת הדעה שההתעלמות הכללית מפגמים חברתיים רציניים תבטל את השפעתם. אין הדבר כך. אחת הבעיות האלה — ואולי החשובה

מכתבים

הוא ימשיך. אם יש גרעין שאינו מוטל בספק, זה הוא תוצרת המושבים.

תרצה
סבלנות, חברה, גם למושבים נגיע.
הצעה מעשית
מתוך מאמרכם "מה נעשה בערבי ישראל" ("העולם הזה" 669) אני נוכח שהערכים במ

שולש רוצים לצאת מאזור הממשל הצבאי ול- בוא לתלאביב. והנה אני מצוי מוכן בהחלט לעבור לאזור הממשל הצבאי במשולש, ששם אין קיצוב של מזון ושאר הברכות של האוכי לוסיה העברית "הנפשית". האם אינכם חושבים שסידור כזה יפתור את כל הבעיות? הערבים ישבו בקפה "כסית", רחוקים מן הגבול ומבטושים מחיהם, ואנחנו נאכל פעם ארוחה הגונה.

דניאל רוזנשטיין, רמת-גן
נדמה לנו שגם המשולשים יסכימו.

קודש הצבא
שמחתי מאד לפני ארבעה חודשים כשנודע לי שה"העולם הזה" עבר לידי קבוצה של חיללים משוחררים. ומה הצטערתי להוכיח שדו"קא אתם מותחים ביקורת מתמדת על צבא ההגנה המפואר שלנו.

אני מוכנה להאמין שאתם מבינים בשטח זה הרבה יותר ממני, ושאתם צודקים ברוב הדברים שאתם אומרים. אולם אני שואלת: אפילו הצדק אתכם, האם כדאי לאמץ את הדברים? האם לא חכינו אלפיים שנה שיקום לנו צבא זה? האם לא קודש הצבא בדם חלי לנו ופציעותינו (ונדמה לי גם בדם חברי המערכת שלכם עצמם)?

"יורם בן-דוד מבקש חברה"
הפורטוגזיה שלכם על יורם בן-דוד ("העו"לם הזה" 670) נתנה לנו בפעם הראשונה תמונה אינטימית על הנעשה בקיבוץ.

שמואל אלברג, ירושלים
לדעתי לא ירדתי לסוף הבעיה. הקיבוץ היה צורה חברתית מתאמה בימי המתח החיצוני הגבוה, כיבוש השממות והחלומות הסוציאליים של א. ד. גורדון. משמתו כל אלה אין לקיבוץ אפשרות נפשית להתקיים — והוא מתפתח לאט-לאט בכיוון של מושב עובדים (מתן אפשרויות רחבות יותר למשפחה ולפרט, וכו'). אין ספק שבגורם הבא לא יהיו בכלל קיבוצים בארץ. סימן מובהק לכך יש לראות בעובדה שכמעט כל העולים החדשים הקימו לעצמם מושבי עובדים (ולא קיבוצים), וכי גם הנוער הארצישראלי אינו מצטרף לקיבוצים אלא במספרים זעירים.

י. לויט, רחובות
שלום כהן רחם במאמרו על התגברות האינדיבידואליזם בקיבוץ, אולם אין כל הוכחה לכך שהקיבוץ לא יהיה מסוגל להתאים את עצמו לדרישות המוגברות של הפרט מבלי להתפרק. הצטערתי על כך שאתם נגררים אחרי פולחן הקיבוץ, אם כי עושים אתם את זה ביתר כשרון מאשר העתונות המפא"ית המעלה עובדי-מדע אינכם אומרים את האמת: שאין בקיבוץ שמץ של חלוציות, שחבר קיבוץ עובד פחות, אוכל יותר ורמת-מחייתו גבוהה בהרבה מזאת של פועל עירוני? הקיבוצים משוחררים ממס הכנסה, ולמעשה כולנו משלמים להם הענקת עבודה בשרותי המדינה וההסתדרות.

ישראל חרוד, ת"א
חבראי, גרמתי לי נחת. עד כה הייתי קורא את "העולם הזה" בחשאי, מפני שכל הזקנים שלנו אמרו שזהו עתון ריאקציוני וכו'. עכשיו הם התחילו לקרוא בעצמם את "העולם הזה". אגב, עד היום לא ידעתי כלל שאני "בעיה". זאת הרגשה נהדרת להיות "בעיה".

איציק, בן משק
קראתי את מאמרכם על יורם בן-דוד, ולדעתי החטאתם את המטרה. בזמן המלחמה הספקתי להכיר הרבה מהנוער שלנו, ולדעתי הנוער שימצא את המחר איננו הנוער העירוי (אם רקוב או לא) ולא הנוער הקיבוצים, וגם לא הנוער הפרברים או המושבות. מדוע לא תעלו לכפר יחזקאל, בלפוריה או כפר וית קין ותראו את הנוער המושבים? ראשית, רב הוא במספר (כפי שציטטתם במאמר ה"ל"), ושנית אין הוא מפותח, ושלישית, וזה העיקר,

**אל כחד מאור!
אל דאגה לעור!**

ולונה
לשזוף נעים!

"שמן"

קצרנות
נלמדת בקלות מפליאה על ידי מיליונים אנשים בכל הארצות וברוב השפות בעולם

לפי שיטת גרג הפשוטה
בראשית ספטמבר נפתחים קורסים חדשים
לקצרנות עברית ואנגלית

לפי שיטה נפלאה זו
בהנהלת מר ח. קמפינסקי
יחבר הקצרנות העברית לפי שיטה זו
הירשמו מיד — והבטחתם לעצמכם מקום בכיתה!

חיפה: (ימים א', ו') אצל מר קמפינסקי, רחוב פנז 19.
תל-אביב: (ימים ב', ג') מלון "אירופה", רח' אלנבי 42, טל' 2913.
ירושלים (ימים ד', ה') מלון "ויטא", רח' המלך דוד 21, טל' 2515.
ההצלה מוכחת!

ללמוד עברית Learn Hebrew

ספה מטה SOFA BED
מזרון MATTRESS
קפיצים INNERSPRINGS
סמל מסחרי TRADE MARK
עדן PARADISE

התשומת לב המנויים

מנויינו שהזמינו כפרס-סחיתמה את הספר "הצד השני של המטבע", יהיו נאלצים, לצערנו, לחכות עוד שבועות מספר עד שתופיע המהדורה השניה של הספר. המעוניינים לקבל (במקומו) ספר אחר מתוך רשימת הפרסים, מתבקשים לפנות למשרד ההנהלה (או בכתב: ת. ד. 136 ת"א).

תקליטים לספון אברהמסון

תל-אביב
רחוב בן-יהודה 9

רדי
ש. ליפשמייין
תל-אביב
בן-יהודה 47 בקומה
חיקונים • מכירה
קניה • חילוף

כֹּלֶסְטֵרוֹל
המכיל
CHOLESTEROL

כֹּלֶסְטֵרוֹל - הגורם הביולוגי החשוב המחמש את תאי העור וממריץ את פעולת הבלוטים-נכלל מעתה בשמפון יצהר.

תוספת זו משלימה את שמפון יצהר-לאמצעי האידיאלי לחפיפת הראש-המנקה ומיפה את השער ובו בזמן שומר על בריאותו ומעודד את גידולו.

המחיר 235 פרוטות כולל מס מותרות.
נא להחזיר שפופרת ריקה בקנותך חרשה.

יצהר

פנת היין שלנו

עונת הגאוזו?

אנו בחודש אוגוסט. הקיץ ועמו החום והצמא ומנהג נפוץ במקומותינו לגשת אל סוכה אחת מזני רבות, המצויות על כל צעד ושעל, ולשתות גזוז, ויש אשר ליד "קיוסק" כזה מצטופפים אנשים לעשרות, ומחכים בתור לקבל את כוס הצוננים.

ומה תרגיש אחרי ששתית גאוזו? — שאלתי לצעיר שהתרחק זה עתה מקיוסק, פניו רטובים מזיעה.

מה ארגיש? תחילה אני נוטף את המשקה הצונן לתוך גרוני וטוב לי. אבל תיכף אחרי זה מציף אותי גל של זוום וגופי מתכסה זיעה. מסכן שכמותי, השיבוני לו. אם ברצונך לרדת את צמאונך בימי הקיץ עליך להגמל ממנהג זה.

— ומה לשתות?

— מוטב "שפריץ" של יין עם סודה. זהו משקה בריא לגוף, מרענן ו"חלק" זא. שאינו משאיר אחריו שום תוספת צמאון. יין עם סודה הוא משקה הקיץ הישראלי.

הסיגריה הנאולה ביותר של ישראל

כסית

החברה הירושלמית לתעסוקת סיגריות בע"מ

מחיר 20 סיגריות — 135 פרוטה

המיוזון של מר רוקח
תחת הכותרת "הנה המיליון, מר רוקח" פורסם ב"העולם הזה" (667) מכתב של פועל דפוס שהם, בו הוא מתלונן כי מכבש נשאר מונע ברחוב מבלי שיהיו פועלים בקרבתו. המנהג העירוני, אשר חקר את המקרה, מודיעני כי המכבש יצא זה רק מתקון כללי והיה קשה מאד להפעיל את המנוע. כאשר הופעל היו מעונינים שיעבוד בלי הפסק (כר) גיל מפסיקים את עבודת המנוע בזמן שאין צורך במכבש או בזמן ארוחת הצהרים) ובכונה השאירו את המנוע בפעולה לאחר שעבדו אתו עד שעה 10 בבקר בערך. במשך כל השעות האלו היה המכבש בקרבת מקום על ידי הפועלים שעבדו בפזר האספלט.

יהודה נריבי, מזכיר העיר

החידון המוסיקלי
עורך המדור המוזיקלי אינו היחיד הסבור שזהו מדור טוב. דעתי כדעתו — ובטחני שזו דעת רבים.

דוד ורדי, ת"א
מדור המוסיקה מצטיין לא רק בתוך העיתון, אלא הוא גם עולה על כל שנכתב עד כה בעתונות העברית על נושא זה במדורים הדורמים.

דוד אום, ת"א
מסעמים של חברות מקצועיות לא נוכל להסכים לדעה זו.
כרטיס המנוי לקונצרטים קורץ לי.
צבי פרלמן, ת"א
נראה שהוא קורץ לעוד כמה אלפי קוראים.

"מבצע חלום יורד איתתה"
תשובות חן לסידרת התמונות "מבצע חלום" ("העולם הזה" 669) ומחמאה מיוחדת לרישה בורשטיין, שלשמחת כל הקוראים נתגלתה גם כנערה נחמדה למראה. אינני יודע אם השתתפה בתחרות למלכת היופי, אבל לפי התמונות שפרסמתם נדמה לי שהיא ראוייה לצילום מיר חד. אולי תתפסו אותה בשבת הבאה על שפת הים בחיפה ותצלמוה בצורה שתתן לה את ה"קרדיט" המגיע לה?

אריהו שפר, ת"א
הופתעתי לראות את הרפורטג'ה. ציפינו לראות נער ימני חסר אמצעים, כגון עולה חדש או מוכר עתונים, סבל וכו', ולא נער שיש באפשרותו ללמוד בבית-הספר.

בתיה ויהודית
לפי חוקי ישראל חייב כל נער עד גיל 14 ללמוד בבית-ספר. ביקור בבית-ספר אינו מעיד, איפוא, על מצבו הכלכלי של נער.

מדוע הושם דוקא שמואל, נער בן 10, בחברת רישה? וכי היתה זו משאלתה של רישה? סבורני שאכזבתם אותה הפעם.

א. ל. פתחתקוה טעות בידך: רישה ביקשה להטיס נער, לא בחור. עובדה היא ששמואל מצא חן בעיניה.

תכנית העתון
האם נמאסה עליכם התכנית הקודמת של העתון? ואם כבר החלטתם לשנותה — מדוע לא הכיתם עד סוף השנה, למען לא להקשות על הקוראים המבקשים לכוון את הגליונות?

אורי, ת"א
לצערנו אין הדבר תלוי בנו. בימים אלה של קיצוצים אנזריים במיכסת הנייר עלינו להסתפק בנייר שיש ולהשתדל לתת מקסימום של חומר בעמודים מועטים.

עז השער
"התחיתות" על השער "הורגות". אולי תמסרו בין יתר הפרטים עליה גם את ה"תפור" סות" או לא? להילכום, עשו זאת בראש וראשונה.

אורי, ירושלים
בחפזי: בשער של הגליון האחרון הופיע יורם בן-דוד, בן 20, רווק הכתובת: קיבוץ גבעתי-ברנר.

אני שואלת שאלה זו בחירתה של אם ביש ראל, ואני בטוחה שתענו עליה באותה רוח כנה שאני שואלת אותה.

אסתר בראברמן, ת"א
ראינא "שבעת הימים" בגליון זה.
בת-זוג לעורך הקולנוע
אבקש לתת למבקר הקולנוע כרטיס זוגי להצגות כדי שיוכל לקחת אתו אחת מבנות החן וייהנה יותר מהסרטים שהוא רואה. כשאני קורא את

בקורתו אובד לי החשק ללכת בכלל לקולנוע, אבל כשאני הולך בכל זאת אין השד נורא כל כך.

מאיר שריד, ת"א
עצה טובה, אבל עורך מדור הקולנוע שלנו נשוא.

גב' גפן שונאת פרסומת
אני רוצה לציין את חריצותו של צלם "העולם הזה" שהצליח להנציח את פניה של הגב' גפן ("העולם הזה" 669). זהו שרות לחברתה. תבורכנה ידיים אלה.

א. ל. "מחנה יהודה, פ"ת" התמרמתי מאד כאשר ראיתי בעתון את תמונת הגב' גפן. אמנם יתכן שהגב' גפן עברה על חוקי המדינה והמוסר, אבל אינני חושב שצלמכם היה צריך להתאכזר אליה עד כדי צילומה נגד רצונה.

אפרים הרק, ת"א
מערכת "העולם הזה" החליטה לפרסם תצלומים כאלה אחרי שיקול הדבר בכובד ראש. אגב, בעיה זו נדונה לא פעם בפני המוסדות העיתונאיים בחו"ל. איגוד המו"לים בארצות הברית, המייצג את העתונות האמריקאית ביותר, החליט כי פרסום תמונותיהם של פושעים ונאצים שמים הוא שרות לחברה, באשר הוא עלול לשמש דוגמה מפחידה לפושעים פוטנציאליים.

דבוש החידות
במאמרכם על גיוס הבנות ("העולם הזה" 662) התנגדתם ללבוש הצבאי של הבנות המגויסות. כלום יתכן שחיילת תלבש חצאית צבעונית? הרי מכל הבחינות היה הדבר נראה מגוחך ובלתי-מתאים. מה הרע במדי חאקי? **7856 טוראי א. עגנון, צ.ה.ל.**

ומדוע לא בגדים צבעוניים? מה הרע בכחול (כמו החיילות האוסטרליות), או בכל לבוש אחר, יפה יותר?

"הזקן מן החור"
אני הנני חברת "הלוחמים", שכעת ממתינגדיו הגדולים ביותר של ד"ר שייב. קראתי את ספרו בעיון רב וכמובן שיש בו כמה (או אפילו יותר) פרטים שאינם נכונים, אך האם אפשר לכנות את סגנונו "סגנון קלוקל", כפי שעשיתם אתם? זוהי בודאי אך טעות מצדכם, הלא כן?

"דליה" שורק, ת"א
ברצוני להודיע אם מידד שיהיה בעל העקן שהיה רגיל לספור לפני שלוש שנים במסעדה "עגן" את ארוחת הבקר שלו.

ד. ש.
כן. אם את רוצה לרצוח אותו, הרשמי נא בחור.

ה ש ע ר

מרים כרמי נולדה באינסברוק שבאוסטריה לפני 25 שנה. עם פרוץ המלחמה העולמית עברה לשווייץ, ושם ישבה עד כיבוש אוסטריה בידי כוחות הברית.

בשווייץ למדה לצלם, וזוה עשר שנים עוסקת היא במקצוע זה. עתה היא עובדת עם הצלם הרשמי של שדה התעופה בלוד, ומכירה את כל הגדולים והחשובים שעברו בשדה התעופה — דרך כונת המצלמה.

בתמונת השער היא מדגימה כיצד אפשר לצרף את היפה עם היעיל. בעבודה חייבת היא להיראות תמיד מסודרת, ולמה לה לשאת גם ראי כשימתקן ה"פלאש" הנוצץ תלוי לצדה כל היום?

מרים עוד איננה יודעת לדבר עברית כהלכה, כי עלתה מוינה עם בעלה רק לפני 9 חודשים. היא גרה בתל-אביב, ואחרי עבודתה בשדה התעופה היא עקרת בית חרוצה (לפי דבריה). בילווה — קריאה בספר או מוסיקה.

ישראל - מדינה אשכנזית?

מאת שזום כהן

17% ענו שלא נתקלו בהפליה בעצמם, אולם ידוע להם היטב שקיימת הפליה כזאת, ביחוד בשכבות העניות יותר. כאן יש לקחת בחשבון שדוקא אנשים ידועי-שם אינם נוטים להודות שנתקלו בהפליה, אפילו אם נכון הדבר. 12% סירבו לענות בכלל, ורק 3% — שלושה אנשים מתוך מאה — הכריזו שלדעתם אין הפליה עדתית בישוב.

אין סיכויים שווים

מספרים אלה יש להם משמעות עמוקה. הנה אין להכחיש שאנשים מבני העדה הספרדית הצליחו לחדור לצמרת החיים במדינה. יש לנו שר ספרדי (שר המשטרה), סגן-מפקח-משטרה ספרדי (מר נחמיאס), צירי כנסת ספרדיים (חלקם הוכנסו לרשימות רק כדי למשוך קולות של עדות המזרח), שחקנים ספרדיים, משוררים ספרדיים. לעומת זאת התלונן גם ראש הממשלה שאין מבני עדות המזרח בצמרת הצבא. אולם השאלה היא: האם מנהיג מפלגה, שחקן או עתונאי ספרדי מצליח להגיע לצמרת מקצועו באותה דרך כמו חברו האשכנזי, או שמא עליו להתאמץ יותר כדי להגיע לאותה רמה? במלים אחרות: האם יש אותם הסיכויים לאשכנזי ולספרדי בכל מקצוע שהוא?

לפי המספרים שציטטנו דעת הספרדים היא שלא.

צורות ההפליה

ל"אשכנזים" רבים תבוא עובדה זו כהפתעה, והם אף יכחישוה בתוקף. הן בשום מוסד או חברה אין תקנה האוסרת להעסיק ספרדים, או המעניקה זכויות-יתר לאשכנזים. ובכן מנין באה ההפליה? סוד ההפליה הוא — שהמפלגה אף אינו מרגיש בה. היא תתייחסות. המעביד, מנהל משרד ממשלתי, מזכיר לשכה "אשכנזי" — כשבאים אליהם שני מועמדים, האחד אשכנזי, והשני מבני עדות המזרח, יתן ב-90% של המקרים את התפקיד לאשכנזי. הוא יעשה זאת באופן אוטומטי, בלי כל היסוס, אף מבלי להרגיש בזאת. הוא יהיה פשוט משוכנע שהאשכנזי יתאים לו יותר, שהוא מוכשר יותר, ובהיותו משוכנע בכך באופן אינסטינקטיבי לא יעלה כלל על דעתו לבדוק את הדבר. אך אם האשכנזי אינו מרגיש בכך, הרי הספרדי יחוש את הדבר ביתר חריפות. הוא נתקל בתופעה זו עוד בכיתה א' של בית הספר, בין ילדי הרחוב (הקוראים לו "פרנק פארק"). התוצאה: תסביך נחיתות המחליש לרוב את כחו, ורק לעתים רחוקות ידרבן אותו למאמץ כפול. בקיצור — הספרדי במדינת ישראל הוא כיהודי בארצות ה"גויים". (והצלחתם הבלתי-ירגילה של יהודים מעטים לא שינתה מעולם את העובדה שהיתה קיימת הפליה חזקה וכללית כלפי המוני היהודים).

לקראת רוב "מזרחי"?

מצב זה מסוכן עוד יותר נוכח העובדה שמספר בני "עדות המזרח" (אשר ה"ספרדים" — בני בולגריה, תורכיה, יוון ומצרים — מהווים בה את ה"אריסטוקרטיה") עולה במהירות בישראל.

כיום מהווים בני עדות המזרח 31% מהאוכלוסיה העברית בישראל. אולם בקרב עדות המזרח גדול מאד אחוז הגילים הצעירים (ילדים בני 9-5 מהווים בין האשכנזים 8%, בין הספרדים — 13.4%, בין העיראקים והצפון-אפריקאים 15%, ובין הכורדים 19%). בעליה החדשה מהווים בני עדות המזרח כיום 60% — ושוב יש לקחת בחשבון שאחוז זה כולל מספר רב מאד של ילדים.

הילודה בקרב עדות המזרח עולה במדינה כפליים על זו של האשכנזים. אמנם יורד אחוז הילודה בין עדות המזרח בהתמדה, אך אחוז התמותה יורד בקצב מהיר עוד יותר.

(המשך בעמוד 12)

לא מכבר שמעתי אשה באה בימים, עסקנית ידועה באחד המוסדות, מתאוננת מרה על אסון שקרה לה: בנה הבכור נשא אשה. "מדוע את מתאוננת?" שאלה בתמהון, "הן זוהי הזדמנות לשמחה". "אינכם מבינים", ענתה. "הוא נשא לאשה בתו של..." וכאן הזכירה שם הידוע לכל.

"איזה מזל!" אמרו בני שיחה, "הלא זה אחד הסוחרים העשירים ביותר בארץ". האשה עצמה היתה חסרת אמצעים וחיתה על משכורתה הלאומית. "עוד אינכם מבינים", התרגשה, "הריהו ספרדי!"

85% — הפליה

שיחה זו הפנתה את מבטנו לאחת הבעיות הישנות-ישונות — בעית העדות. כבר דשו בה כה הרבה עד כי נמאס לטפל בה, וכך נדמה כאילו ירדה מהפרק. אבל סרוב לדון בבעיה איננו פותר אותה. שאלתי 100 איש מבני העדה הספרדית, בני כל השכבות החברתיות, אם סבורים הם שדבר היותם ספרדים הפריע להם בורכם בחיים, בחברה ובמקצוע. התוצאות: 68 ענו בסירוש — כן. הם נתקלו בהפליה עדתית בחייהם האישיים.

האם ניתן להם סיכויי הוגן בחיים? 68% מבני העדה הספרדית סבורים שלא. ובכל זאת מגיעים בני עדות המזרח ל-31% באוכלוסיה העברית, ובעוד שני דורות יהיו רוב מוחלט.

האם מופלים הספרדים לרעה?

השופט אליהו מני (36):
ישנה הפליה — וזהו דבר טבי
עי במצב הקיים. ההנהגה במדי
נה נתונה כמעט כולה בידי יוצ
אי גלויות מזרח אירופה, ואין
להתפלא על כך שהם מעדיפים
לסובב את עצמם באנשים הק'
רובים להם.

מושל מחוז אחרון
שלוש (29): באופן אישי לא
נתקלתי בהפליה. במידה שישנה
הפליה כזאת (ואני יודע שיש)
נה, הרי יש לראות, אולי את
הסיבה ברמתו התרבותית הנ'
מוכה של חלק מן העדה הסי'
פרדית.

הפסל משה ג'נה (34):
האנטישמיות העדתית מתפשט'
שת לאט לאט, בעיקר הודות
לדור הצעיר שגדל בארץ, שלא
הכיר את הגלות. חלה התקד'
מות במשך 20 השנים האחרונ'
נות, אולם עוד ישנם שרידים
רבים של הפליה.

מנהל בנק אנגלופלסטי
נח מרדכי פ. חסון (58):
לדעתי קיימת הפליה, אולם
היא מכוונת רק כלפי המעמדות
העניים ובעלי רמה תרבותית
נמוכה. על כל פנים, לא שמע'
תי על כל הפליה עדתית
בבנקים.

המשורר משה גיורא (30):
זוהי שאלה של גיל. יתכן,
שבני 40 ומעלה מרגישים בהפ'
ליה, אולם הצעירים שגדלו בא'
רק אינם מושפעים על ידה.
מאז הפכתי עסקן בהסתדרות
העובדים נוכחתי לדעת שאמנם
רב הקיפוח של הספרדים.

הסופר יהודה בורלא
(64): איני מכיר במונח ספר'
די. יש רק יהודי אזורי ישראל.
אין ספק כי קיימת הפליה כלפי
יהודים שמוצאם אנטוליה, הבל'
קאן וארצות המזרח. הם מופ'
לים מעצמם בגלל חוסר חינוך
לאומי-חלוצי.

הנחג יעקב כהן (26):
בהחלט, ישנן הפליות חמורות
ורבות. לא פעם בחיי נתקלתי
בקשיים ובקיפוח אך ורק מפני
היותי בן העדה הספרדית. גרוע
מכל הוא שקוראים לי "פראנק'
פארך". זה מזיק בעיקר ליל'
דים.

העתונאי רחמים מוצרי
(48): ידוע לי שיש הרבה הפ'
ליות, בעיקר כלפי העולים החד'
לים ובין דלת-העם. עולים
אשכנזיים" זוכים ליחס שונה
מזה הניתן לבני עדות המזרח,
שהציבור רואה בהם נחות'
דרגה.

נחג ממשלתי יעקב חסין
(22): אין לי מה לאמר על
נושא זה.

מארכת "אליעז" כרמי
דח קרפנטני (25): עד כמה
שאני יודעת אין הפליה כלפי
בני העדה הספרדית. אני חוש'
בת שכל הדיבורים על קיפוחים
והפליות בין העדות הם מוגז'
מים ביותר ואין להם יסוד
במציאות.

אישה-עסקים אלברט
משלון (38): יש הפליה —
ועוד איך! הדבר בולט בממ'
שלה, במוסדות המסחר ובכל
השטחים. ואין זו עמדתם של
פקידים נמוכים בלבד. לוא היו
לנו דיפלומטים ספרדים היו
משיגים שלום עם הערבים.

פועל דפוס רחמים מזרי
חי (28): ההפליה העדתית
השוררת בכל רחבי המדינה פג'
עה בי באופן אישי בשעה שני
סיתי להשיג עבודה. בחריפות
רבה נתקלתי בדבר כשהשתדל'
תי להתקבל לעבודה בעיריית
תל-אביב לפני שנים אחדות.

שחקן ה"מטאטא" חיים
פרדו (28): הרגשתי בהפל'
יה. בגלל היותי ספרדי הייתי
נאלץ כל ימי חיי להשתדל כפ'
ליים ולעבוד בהתאמצות מעל
לצורך, כדי להשיג דברים שבני
עדות המערב השיגו אותם ביי'
תר קלות.

המזכיר ויקטור סירי (34):
אין כל שמץ של ספק שקיימת
הפליה חמורה כלפינו. הרגשתי
זאת פעמים רבות בשעה שר'
ציתי לקבל עבודה, ואין זה
מקרה בודד. גם חברי סיפרו לי
שנתקלו לא פעם באותו נגע
מחפיר.

פועל מוסך רפאל צבי
עוני (18): איני יכול לחוות
דעה על בעיה כל כך כאובה.

„המה הפחידונו“

וממה עמוקה שררה ברחוב הראשי של הגטו, דממה שהיתה דומה לנשימה עצורה של עיר. רק פה ושם עמדו קבוצות קטנות של תימנים מסביב לערבי בודד שמכר את „הפציו“ — ידית שבורה של את, צינור גומי קטן, פרימוס שבור. תימנים אלה היו מצוידים ברשינונות מיוחדים מטעם המושל הצבאי, המקנים להם את הזכות להיכנס לגטו ולקנות „רכוש“ זה.

היה זה השלב האחרון (?) של הטראגדיה אשר שמה: מגדל-גד. לפני היתה עיר-תעשייה שוקקת, מולדת תעשיית-האריג הבי-תית הידועה בכל המזרח התיכון. בתום המלחמה שרדו בה רק 2500 ערבים (בחלקם פליטים מסביבות גדרה). שרד זה גסס גסיסה ממושכת. עבודה לא ניתנה לו. מבין 300 ראשי משפחות הועסקו רק 15, אף כי רבים אנשי-המקצוע במקום — בנאים ואורגים. קואופרטיב של 5 אורגים החל להתבסס, אך נדרש מיד לעבור לגליל, באמתלה ששם האספקה קלה יותר (גיי) אוגרפה מורה — האם צפת קרובה לתל-אביב ממגדל-גד?

לא מכבר נפוצה במקום שמועה שה-יהודים „גרשו את הערבים בצורה זו או אחרת“ (שמועה זו הגיעה גם אלינו, — „העולם הזה“ 664 — ולמעשה כבר הוב, כמו או הבתים ליהודים). תושבי המקום ראו בואת „רמז“, והסיקו את המסקנה. הם נרשמו „להעברה“, תעודותיהם — פנקסי-המוון נלקחו מהם. משנתחרסו — סרבו להחזיר להם את התעודות, אשר בלעדיו אין חיים במדינה. עד כה עברו 350 איש את הגבול לרצועת עזה, ו-150 עברו לרמ-לה. לעובדים את הגבול המצרי ניתן סכום של כ-600 לירות לאיש במטבע אנגלי. בש-עת „ההעברה“ רץ ילד שחרחר בן 8 לאורך הכביש וצעק: „הומא חואפונא, הומא חואפונא!“ (הם הפחידונו!).

מלבד „השמועה“ עזרה להעברה גם העובדה שמנת-הקמח לנפש הורדה מיד ל-3 ק"ג לחדש, ושבת-החיים לא חולק קמח כלל.

„גלות“ — נוסח 1950

במלון „המלך דוד“ בירושלים (שלישם גרוש בעד תה ועוגה; השפה השולטת — אנגלית) הגדיר ראש הממשלה בשבוע שעבר את המושג „גלות“ כפי שנתגבש, לדעת ממשלתנו, לאור מצב העובדות של היום. במעמד אנשי הוועד היהודי-האז, ריקאי ומר י. בלווישטיין, היושבי-ראש, קבע מר בן גוריון כי אין ליהודים בעולם כל צורך להיות קשורים קשר מדינה לירשאל, הואיל ואין אדם יכול להחזיק ביותר מאשר דרכון אחד, ואין אדם צריך להיות דו-לאומי. הכוונה, כמובן, ליהודי אמריקה, המתלבטים, (וליתר דיוק: יראים מאד) בזמן האחרון מפני מה שיאמרו עליהם הנוצרים: פן יצטרך היהודי האמרי-

קאי להזהרות אחת לתמיד, והדבר הוא בלתי נוח ביותר.

מר בן גוריון, היועד היטב מה מכרם כיום בלבותיהם של יהודי אמריקה קלע מאד בהגדרה זאת.

„אם כוחה של יהדות אמריקה ירד, כל הורדה בשעור בטחונם והפחתת מעמדם תהיה אבדה מוחלטת לכל היהדות ובפרט לישראל“, אמר בן גוריון. ומר בלווישטיין האמריקאי אמר באותו מעמד דברים ברורים: „יהודי אמריקה דוחים בכל תוקף

בם בישראל ואשר טרם החליפו דרכוניהם (ואין להם גם כוונה כזו)? אמנם הם לא הצביעו בבחירות לכנסת (מפתח שיח-תימו את הפספורטים שלהם).

הבריגדה הבינלאומית ניצחה

קבוצת הצעירים שתפסה במוצאי שבת את שתי השורות הראשונות בעת ההצגה השניה בקולנוע „אוריון“ בחיפה לא עוררה כל חשד בלב המשטרה, שהיתה כנראה

י. בלווישטיין במלון „המלך דוד“ בגוריון אמר — לא.

אופטימית מאד ושלחה רק שני שוטרים „להצגה“ של יומן אומ' המוצג ב„אוריון“ והמגולל את פרשת מלחמת קוריאה. אולם משכבו האורות באולם ועל הבד עברו כוחות הצפון את קו הרוחב ה-38, התברר כי קבוצת הצעירים לא ישבה בסמוך לבד מחמת ראייה לקויה. כי מיד „פלשו“ גם הם אל הבמה במטרה „לפוצץ“ את „ההסתה האמפריאליסטית-אמריקאית“.

שני השוטרים שיסבו באולם היו חדלי אונים, והוועקה תגבורת. (לפי „קול העם“ כ-100 שוטרים נוספים; לדברי המשטרה רק כ-20. מישוה איננו יודע לספור). בינתיים הספיק אחד הצעירים הנלהבים לעלות על הבמה ולכלות חמתו ביד הנותן „גבו“ לתעמולת „מחרת-המלחמה“. כש הגיעה תגבורת המשטרה לאולם התפתחה תגרה בין „הצפון“ „לדרום“ (וכמו שם גם פה: „הצפון“ — טוענים כי המשטרה החלה במכות, „והדרום“ — המשטרה טו-ענת כי שוטר הוכה במוט ברזל).

לאחר פעולת איגוף מתוכננת ומסיבת יתרון מספרי ניכר נכנעו „הצפוניים“ לש-ליחי „כנופית סינגמן רי“ והועברו ב„פורד“ תוצרת ארה"ב לתחנת המשטרה. מעניין לציין כי כל זמן התגרה לא הודלק האור וההצגה נמשכה.

למחרת היום הובאו „הצפוניים“ לבית משפט השלום בחיפה. מצב רוחם היה מרומם, ואחד מהם אף מצא זמן „לשכנע“ את אחד השוטרים כי — „סטלין הוא אס"א“, מי שהוא, אודה, הציע לנאסרים חפסת סיגריות, אך הם סרבו לקבלה: „יש לנו הכל בשפע“, אמרו „יש מי שמספק!“ (מי? המשטרה?).

כשעמדו בפני כב' השופט י. כהן הת-ברר כי זהו „בריגדה בינלאומית“ ממש. ניסים נורדיה, נגר בן 25, יהודי, פיליפ שחאדה, בן 17, נצרי, זאב בק, בן 20, יהודי, בנימין לוסיה, פקיד נצרי, נסים יחזקאל, בן 25, יהודי, פרוד פרת, בן 20, נצרי, 5 מבין הנאסרים הם חברי המפלגה הקומוניסטית, ואחד סתם שונא אימפריאליסטים „בלתי מפלגתי“.

הצעירים הואשמו בארבע האשמות: (א) בהסגת גבול פלילית בניגוד לסעיף 286 מפקודת החוק הפלילי ע"י שנכנסו בצורה חזקית (!) לקולנוע „אוריון“ אך נשארו שם באופן בלתי חוקי ככוונה לעבור עבירה בניגוד לסעיף 102 מפקודת החוק הפלילי. (ב) בהקמת רעש במקום ציבורי בניגוד לסעיף 102 מפקודת החוק הפלילי.

(הקמת רעש בלי סבה מספקת בצורה העשויה להביא לידי הפרת השלום). (ג) תקיפת שוטר בעת מילוי תפקידו (ד) גרימת נזק בודון בניגוד לסעיף 326 ע"י קריעת המסך ששווי 250 ל"י. (מנהל הקולנוע שואל! ומה בדבר נקודות?)

כסניגורם של הנאשמים הופיע עוה"ד חנא נקרא, חבר המפלגה הקומוניסטית, שבחר לנהל את המשפט על טהרת הלשון הערבית אם כי השפה האנגלית (בה הוא שולט יפה) עשויה היתה לשמש לשון משותפת בינו ובין השופט, שלא שמע ערבית והוצרך למתורגמן.

עוה"ד חנא נקרא טען כי אין זו אלא „סערה בצלוחית של מים“ — העברות פעוטות הן, ומנפחים אותן בהשראת „הת-ערבות וזה“. התובע, הקצין ש. רוט, הת-נגד לשחרור הנאשמים בערבות, כיוון „שהם חברי המפלגה הקומוניסטית ומועדים להפר-עות נוספות“. השופט לא קבל את טענת התביעה, „הבריגדה“ שוחררה בערבות 200 ל"י לכל אחד. עוה"ד נקרא לא יכול כנראה לוותר על „משפט ראייה“ וכשמנהל קולנוע „אוריון“ מר דוד קלימקר עלה לדוכן העדים שאלו מיד: „כמה כסף קבלת בשביל הצגת היום?“

העד: „על שאלה זו אענה רק לשופט“. השופט: „האם קיבלת כסף?“ העד: „לא קיבלתי“.

עוה"ד נקרא: „ואני אמר לך שקבלת כסף מן האמריקאים כדי להציג את היום?“

העד לא השיב. ודומה, כי איש לא ידע לעולם כמה אלפי דולרים קבל מר קלימקר, מנהל קולנוע „אוריון“ שבחיפה, משכירי הוול סטריט „בסטייט דיפרטמנט“ שבושינג-טון בשכר ההצגה במשך שבוע ימים של יומן האויב.

משיצאו „הצפוניים“ מן האולם, נשאל אחד מהם „גו, לבטח תקבלו היום מברק עיבוד מקיף אל סונג (יו"ר המועצה הדמו-קראטית העממית של קוריאה הצפונית) פתח הלה עינים תמהות: „מי זה?“

בירור המשפט נדחה ל-1 בספטמבר. וביתניים מסתפקים „מגיני השלום“ בהפצת כרוזים לפני הקולנוע, הקוראים את הישוב לדרוש מן הממשלה את הפסקת הצגת הסרט הפשיסטי בארץ. והקהל נוטל את הכרוזים, מעיין בכונדראש, ונגש לקופה לקנות כרטיס...

שבת שלום ומבורך

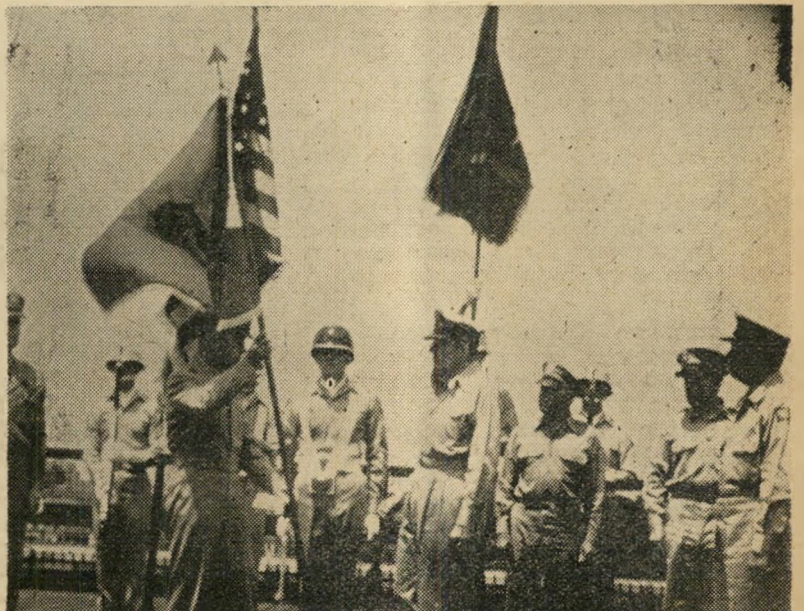
מעולם לא היתה שבת כה שמחה בירו-שלים. בתי-הכנסת היו ריקים, וברחובות הצטופפו התושבים. — רבנים, נטורי-קרתא וסתם בחוריי-שיבות הריעו לקראת 135 המכוניות שעלו ירושלימה ביום-הקו-דש. היתה זאת שירת-המוון האחרונה שה-גיעה לירושלים ללא הפרעה בכביש הישן. התאריך: 18 באפריל, 1948.

כעבור 27 חודש שוב עלו רבים ממל-ווי שיירה זו על עיר הקודש ביום השבת. שוב באו כדי להשתתף במלחמה. אולם הפעם היתה החזית שונה...

במשך השבועות האחרונים ערכו גטו-ריקתא ונספחים אופנטיבה מתמדת. בש-לב הראשון השתלטו לחלוטין על שכונת מאה-שערים, ולא נמצא עוד אמיץ-לב שיעז לעבור שכונה זו במכונית או באופניים ביום השבת. אולם הדתיים לא הסתפקו בכך. אס"א, כבולת חמה הנשפכת מהר-געש, החלו מתקדמים מערבה, לתוך שכונות האפיקורסים. מטרתם נקבעה לפי מיטב הכ-ללים של האיסטראטגיה החדשה: לתפוס את עמדת-המפתח העיקרית שבצפון ירו-שלים.

פינת הרחובות גאולה-מאה-שערים-שטר-אוישישעיהו היא צומת-דרכים חיונית. פה חייבת לעבור התחבורה לשגור ולמרכז „תנובה“. עמדה זו נמצאת במרכז שכונה חילונית בהחלט אך חולש עליה הבניין הגדול של ישיבת „חיי-עולם“. אחרי תכנון זהיר תפסו יחידות-החלוק של האופנטיבה הדתית את הכיכר, חיל-המלואים שוכן בכ-נין הישיבה ועורק-התחבורה נותק.

תכנית הפעולה היתה פשוטה. מדי שבת בוצעה בדיקנות מופתית. עמדת-התצפית שעל גווזרת „חיי-עולם“ היתה רואה מרחוק מכונית מתקרבת. מקהלה של נערי-ישיבה, בניצוחו של רב-מצביא, היתה פו-רצת בתרועה: „שאבס! שאבס! שאבס!“

יומן מזהמת קוריאה מאקארתור ניצח בחיפה.

מי וזה בקוריה

הארץ. לפי מספר תושביה (30 מיליון) תופסת קוריה המקום ה-13 בעולם, אף כי יש 41 ארצות גדולות ממנה בשטחן. את חצי האי מקיפים שלשה ימים — ים יפן, ימיצ'י קוריה והים הצהוב. בצפונה הארץ הררית מאוד, אך גובה ההרים נוחת בהדרגה, עד אשר בקצה הדרומי נשארות רק גבעות קטנות.

בדיחה סינית ישנה מציגה את מצב הארץ, שהיא פראית למחצה. "ששה חדרים בשנה צדים הקוריאנים נמרים, ובשאר חרשי השנה צדים הנמרים קוריאנים". אך מלבד נמרים עשירה קוריה גם ביערות ומכרות, ביחוד בקצה הצפוני. שם מוצאים זהב, נחושת ופחם.

בין תושבי הרפובליקה העממית שבצפון והרפובליקה המוקרטת בדרום אין כל הבדל במראה, או במנהגים. כל הקוריאנים מדברים שפה אחת, שאין לה כל קרבה לסינית או ליפאנית אלא לתורכית ולהונגרית, אף כי משתמשים לכתיבה באותיות סיניות (כעת יש אלפבית חדש).

בראשית ימיה של קוריה הוחלט על לבוש לבן כסימן אבל. התושבים היו מצוים להספיד כל מלך 30 שנה, וכיון שמלכי קוריה לא הצטיינו בתים שקטים וארוכים הפכו הבגדים הלבנים ללבוש יומיומי. אחרי הכיבוש היפאני בשנת 1910 מצאו שלטונות הכיבוש כי הנשים הקוריאניות מביאות 3000 מיליון שעות עבודה על כבי סת בגדים לבנים, כי האכרים הקוריאנים התיישבו לעטות בגדים צואים.

הצפון. 9 מיליון תושבים. הרפובליקה העממית הוכרזה באחד במאי 1948 — שבועיים לפני הכרזת מדינת ישראל — בשטח הכיבוש הסובייטי מצפון לקו הרוי-תב ה-38, 5 חדשים אחרי זה יצאו החיילים הרוסיים האחרונים את המדינה החדשה.

צבא הצפון. בהתחלת הקרבות הכיל 6 דיוויזיות של חיל רגלים ושלושה גדודי משטרת גבולות, מצויינים בתותחים כבדים רבים ובקרב למאה טנקים רוסיים כבדים מסוג 354 (ראה הסבר). כוחם האווירי אינו מספיק: כמאה או 150 אווירונים קרב מתייפוט יאק, החיילים מאומנים היטב. מפקדיהם לרוב מוסיקו הקרבות בסין או קוריאנים סובייטיים (ראה הסבר).

הדרום. 21 מיליון תושבים. לפי הוראות א"מ הוקמה שם מדינה ב-10 במאי 1948, מיד אחרי הכרזת המדינה הצפונית. כוחות ארה"ב נשארו שם עד סוף יוני 1948.

צבא הדרום. עם התחלת הקרבות ב-25 ביוני היה מורכב מארבע דיוויזיות של חיל רגלים, אשר חלק ניכר מהן היה מפורז בפנים הארץ. לא עמדו לרשותו תותחים או טנקים. חיל האוויר — 16 אווירונים אימונים.

קוריאנים סובייטים. מונים כמה מאות אלפים. בני הקוריאנים תושבי אזורי הלאדיבוסטוק, לפני העברתו לרוסיה על ידי הסינים בשנת 1860. עם כיבוש עצם קוריה ע"י היפאנים ב-1910 הפך אזור זה למר כז פעילות קוריאנית נגד היפאנים. בשנת 1937, מחשש שיגרמו סיכסוך עם היפאנים, הועברו לפנים רוסיה האסיאתית. ההעברה בוצעה במידה רבה של הצלחה, ומבלי לפגוע ברגשי המועברים, שורות המפלגה הקומוניסטית נפתחו להם, ורבים מהם הצטרפו אליה. במלחמת העולם השנייה התי

גייסו עשרות אלפים מהם לצבא הסובייטי. מגיחים כי רבים מהם חזרו עתה לקוריה הצפונית).

קים איז פונג

מנהיג המפלגה הקומוניסטית בקוריה, ראש ממשלת קוריה הצפונית, מפקד עליון של צבא הצפון. בן 38, שמו האמיתי הוא קים סונג צ'ון, דודו, קים איל סונג, אחד מגבורי מלחמת השחרור של 1919, כאשר התמרדו

הקוריאנים בכובשים היפאנים, ברח לרוסיה כשנוצח, ושם מת. הרוסים לקחו את קים הצעיר תחת חסותם וחינוכו לתפקיד מנהיג קוריה. עם נצחון מעצמות הברית, בספטמבר 1945, הודיעו הרוסים בקולית קולות על שובו של קים איל סונג ששמו נשאר פופולרי מאוד בארצו. אולם להפתעת רבים הופיע לא המורד האגדתי אלא איש נמוך, שמנמן ומנומנם שבמהרה נהיה ראש ממשלת הרפובליקה העממית.

סונגמן יו. בן 75

נשיא הרפובליקה הקוריאנית הדרומית. אחד מלוחמי חרות קוריה משנת 1894, בהיותו עוד תחת השפעת רוסיה הצארית. בילה 7 שנים בכלא — 1847 עד 1904 — ואחר כך הוגלה מארצו ל-33 שנה. עד שנוצחו היפאנים. עודנו חי במושגים של המאה האחרונה — דיקטטור פיאודלי.

דוגמא מקיאתור. מפקד עליון של כוחות א"מ בקוריה. הראשון שקיבל תואר "מפקד א"מ", אשר ניתן לו ב-8 ביולי, היום בן 75, חייל מקצועי של צבא ארה"ב, ועמד בראש המטה הכללי שלו. ניהל את המלחמה נגד היפאנים ומאו קיבל את הכנעתם בשנת 1945, שולט הוא למעשה בביאפאן כמפקד חילות הכיבוש.

טורנטי צ'יטוב. גנרל של הצבא הסובייטי. להלכה שגריר רוסי ברפובליקה הצפונית, למעשה נציגו האישי של סטאלין בקוריה. אחת מאמינותיו: "לגין אמר כי כל אדם המאמין באדם אחר אינו אלא אידיוט".

פאק הון יונג. שר החוץ של קוריה הצפונית. בן 61. בהיותו בן 31 נתקבל כחבר המפלגה הקומוניסטית בסין, ובשנת 1927 נסע למוסקבה ולמד באוניברסיטת לנין משך שלוש שנים. בשנת 1946 היה אחד ממנהיגי המפלגה הקומוניסטית בקוריה הדרומית (שם נולד) ומסיבה זו גורש לצפון.

גנרל ז'מון ווי. קר. מפקד חילות הירבשה האמריקאים בקוריה. מומחה במלחמת שריון, היה מפקד כוחות המחץ של הדיבזיה המשורנית של הגנרל פאטון בצרפת. הוא בן 60, וידוע כאיש היכול להכשיר חיילים "ירוקים" לקרב.

שריון. כוחות הצפון משתמשים בעיקר בטנק מסוג 34, טנק רוסי קל, בן 32 טון, מצויד בתותח של 76 מ"מ, והיגעי למהירות של 51 ק"מ לשעה. מצטיין במבנהו הנמוך. באופן יחסי וברכבו. נוח לתמרון בבזע העמוק של מטעי האוויר של קוריה הדרומית.

האמריקאים השתמשו עד עתה רק בטנק מסוג שרמן 34. למרות משקלו הגדול יותר (35 טון) כוח האש שלו (תותח 76 מ"מ) שנה 34-טנק הרוסי, אולם מהירותו (44 ק"מ לשעה) נופלת מזו של הטנק הרוסי, וכן גובהו הוא וצר ממנו. בכוח תמורנו בשטח הקרב הקוריאני נופל הוא מזה של הטנקים הרוסיים.

נשק. בזוקה 3 1/2 אינץש. כלי אנטי-טנקי במשקל רב, נורה מן הכתף, ומופעל ע"י צוות של שני אנשים. יורה פצצה של 3.9 ק"ג, לטווח של 200 מטר, שיכולה לחדור

שריון של 28 ס"מ. בזוקה זו היא כלי שהוכנס למערכה הקוריאנית מבלי שיעבור את הנסיונות הדרושים, ורק תחת לחץ דעת הקהל באמריקה שאוכזבה ע"י העדר כל נשק "סודי" בקוריה.

יורה ראקטות. דוגמה אמריקאית של "הקטיושקה" הרוסית, יורה 15 או 24 ראקטות של 112 מ"מ ללא כל אפשרות של דיוק. משתמשים בו רק לריכוך ולכיסוי שטח באש.

אווירונים. 2.29 (מבצר מעופף). בעל טווח טיסה של 12000 ק"מ. בתום מלחמת העולם השנייה היה המפציץ הכבד ביותר שידעו. עתה מכונה "מפציץ בינוני".

מוסטאנג. אווירון קרב מתוצרת אמריקאית, בשימוש בחיל האוויר האוסטרלי יצא משימוש בחיל-האוויר האמריקאי. מהירות 720 ק"מ לשעה.

כוכב זנב. אווירון קרב דחף, מתוצרת האמריקאים ובשימושם. מהירותו 968 ק"מ לשעה.

יאק. אווירון קרב רוסי, מיושן במקצת מהיר מאוד אבל כבד-תמרון. הקוריאנים משתמשים בסוג 9.0. הסוג החדש ביותר, 10.0 טרם נמסר להם כנראה.

ארצות הברית: האינדיאנים מוצאים

בשנת 1868 חתמו האינדיאנים משבט אוטה בקולוראדו הסכם עם ממשלת ארצות הברית. הם ויתרו על כל תביעותיהם תמורת 15 מיליון דולאר. אחרי ההסכם "הס' נתנו" מתישבים ומחפשי-זהב לתוך השטח "המובטח" וחטפו דולאר אחרי דולאר. כש התרגו האינדיאנים והרגו 12 "לבנים" הפקיעה הממשלה את כל השטח.

בעבור זמן מה נתגלה שהיה זה עסק טוב לממשלה ולמתישבים החדשים: נתגלה שכמעט כל השטח מהווה שדה-נפט עצום אחד. (אגב, אין זה המקרה היחיד: לרוב הקצו לאינדיאנים שטחים בלתי פוריים, ורק במאוחר נתגלה שהסיבה לאי פוריותם היתה מציאות הנפט באדמה).

הממשלה הבטיחה לשלם לאינדיאנים פיצויים — אולם מעולם לא הגיעה לכך. ב-1935 קיבל עורדין אמריקאי נודע — ארנסט וילקינסון — את העניין לידיה. במשך 15 שנה לחם את מלחמת האינדיאנים בבתי משפט. והנה בישר לשבט את הבשורה הגדולה: בית הדין העליון של ארצות הברית מוכן לפסוק לאינדיאנים סכום של 32 מיליון דולאר תמורת הויתור על כל שאר התביעות. פרוש הדבר: סכום של 10.000 דולאר לכל אינדיאני (אם כי הכסף יעבור, מן הסתם, לידי השבט). האינדיאנים דחו את "רקוד הדוב" שה-נתי שלהם ליום אחד ונהרו במכוניות ישנות, עגלות וסוסים למקום האסיפה. כדי להחליט אם לקבל את ההצעה או לא. עורדין-הדין קם ותאר להם את ההצעה — פסקהדין הגדול ביותר שניתן אי-פעם ע"י בית הדין העליון נגד ממשלת ארצות הברית. אולם האינדיאנים שתקו.

לבסוף קם אינדיאני זקן בשם פובינג, לבוש כותנת צהובה, מכנסים צבעוניים ושקפי-שמש, והכריז שאין להחליט לפני הריקוד הגדול. הקהל צעק "הו! הו!" לאות הסכמה והלך לנמנם בפרסטים הקרובים. רק כעבור שלושה ימים החליטו הצעירים, נגד דעת המעוט של הזקנים — לקבל את ההצעה.

שוד לאטן המדע

במשך חודש הוצפה משטרת ואשינגטון ביותר מחמש-עשרה תלונות על מעשי-שוד, וכולן הסגנון הוא אחד: כנופית שודדים מתנפלת על תלמידות האוניברסיטה ופורקת מעליהן את עדיהן ואת כל כספן.

העתונות המקומית החלה עוסקת במאורעות אלה ותארה אותם כמעללי כנופיה גדולה וענפה, שקצרה יד המשטרה לגלות את עקבותיה. כמה עתונים אף הרחיקו לכת ולבינו השערה כי המשטרה שמה על הכנופיה את חסותה תמורת דמי לא-יחזיר קבועים למספר קצינים.

ואילו המשטרה היתה שרויה במבוכה רבה מזו של העתונות ודעת-הקהל. נתברר כי עשרות תלמידות שדדו מהן תכשיטיהן אלא שלא פנו למשטרה מתוך בושה. הן היו יוצאות לגבולות העיר לבלות עם בני זוג, וכאן ארבו אנשי-הכנופיה והתנפלו ברגע "המתאים" ביותר...

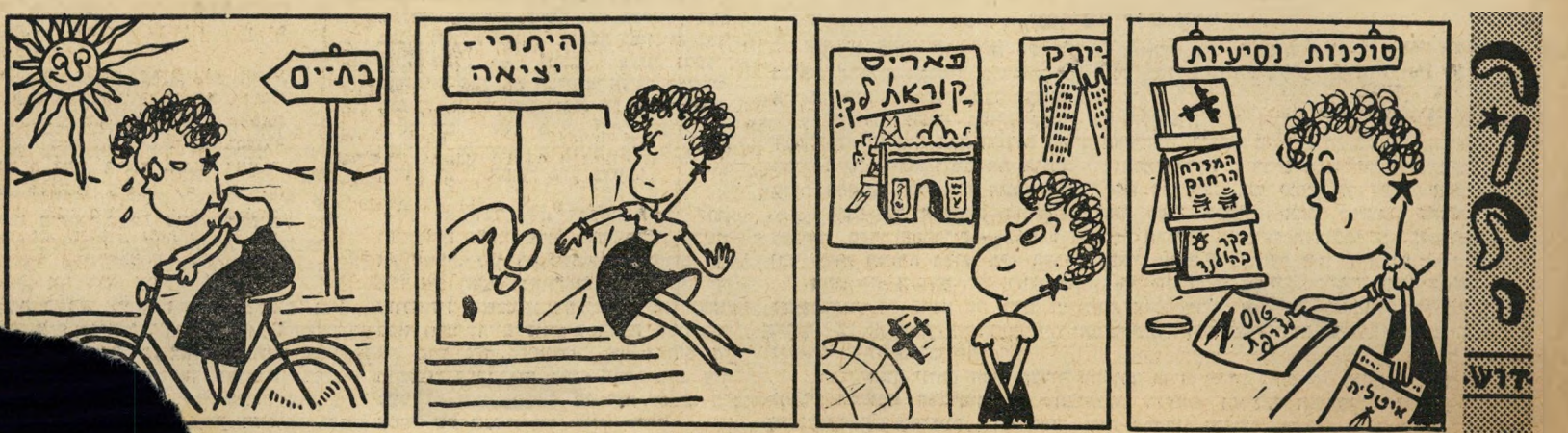
המשטרה תפסה בקצה החבל הזה ופתה בחקירת העצרות השונות. והנה התברר כי כולן יצאו לבלות עם עלם חמד רב-קסם בשם רוברט. כמו כן ספרו העצרות כי המתנפלים עטו מסכות על פניהם ולכמה מהם היו גם זקנים ארוכים.

בלשים החלו עוקבים אחרי "רוברט", וכעבור ימים מספר נראה יוצא בלגיות נצרה ממשפחה נודעה ועתירת-נכסים.

בפנה רומנטית, מחוץ לעיר, ישבו השניים והחלו מתנים אהבים... כאן הופיעו ארבעה שודדים עטויי-מסכות ובשלפם אקדחים פרוקו כל דבר-ערך מהנערה ומרוברט. באותו רגע זינקו הבלשים והורו לשודדים את הדרך לתחנת-המשטרה הקרובה.

ההפתעה הגדולה ביותר היתה כאשר נודע כי אנשי הכנופיה כולם מתלמידי המכללה, וכי הדביקו לסנטרם זקן לבל יכירום.

בסופו של דבר הודו התלמידים האסורים כי רוברט הוא ראש הכנופיה וכי היו מחלקים ביניהם את השלל כדי שיוכלו להמשיך בלימודיהם, שכן הם כולם בנים למשפחות דלות ואין בידם לשאת בהוצאות הלימודים.

(המשך מעמוד 8)

עד חשבון הממשלה

ללא כל נטיה

יְחִי מִיָּמֵינוּ

כאשר באו כמה אחים מוסלמים וציינו את חובתם לצייונים, הלכו רבבות אחריהם וניסו להאליף. וכאשר באו רבבות מוסלמים וציינו את חובתם לצייונים, הלכו רבבות אחריהם וניסו להאליף. וכאשר באו רבבות מוסלמים וציינו את חובתם לצייונים, הלכו רבבות אחריהם וניסו להאליף.

צבא — 74 בשבי"י

על כנפי הדחק

עוד יבוא היום

זה לא דבר קל. הפלאח רגיל לזה, והעשירים טמטמו אותו מכדי שיבין עכשיו את האמת. לכן רק הפועלים שבערים רור אים את המצב באור הנכון. דרושה רור צורה של האינטליגנציה, וזאת לא תאחר לבוא. כבר היום נוטשים הרבה סטודנטים את הדמגוגיה הפיאורולית של האחים ה' מוסלמים ומצטרפים לחוג המחקרבים. עוד מעט גם יבינו השאר מי הוא האויב ה' אמתי של העם'.

		8	7	6	5		4	3	2	1	
13				12		11			10		9
	18				17			16		15	14
						21			20		19
	24						23				22
		28		27				26		25	
	32				31				30		29
37		36				35				34	33
			39								38
	43			42		41					40
		47			46		45		44		
				49						48	

פתרון תשבץ מס' 32

פרסי השבוע לפותרי תשבץ מס' 31

ישראל — מדינה אשכנזית?

(המשך מעמוד 4)

„צברים" לא ערה?

ככל אשר ינותק הדור הצעיר ממסורת הוריו יפחת כוחם של המנהגים השונים, ותגבר המסורת המקומית עב המנהגים, הנימוס, והגישה המקומיים, שאינם לא אשכנזיים ולא ספרדיים. דומה שזה יהיה הפתרון היחיד.

וואדרי הובסון וריצ'ארד טוד ("הנסיכה המופרעת")

המצויין ביותר של מאקלגלן ומשחקו בלבד דיו להצדיק את ראיית הסרט. שאר השחקנים, ואלס פורד, מארגוס גראהם, פרסטון פוסטר ואחרים משמשים כנאמנות את שני השחקנים הראשיים: מאקלגלן ורחובות דאבלין. סרט מופת.

ג'ון פורד הוא אחד מותיקי הבמאים בהוליווד. נולד לפני חמשים וחמש שנה באמריקה למשפחה אירית והחל לעבוד כעוזר לאחד מחלוצי הסרט, תומאס אינס. בהיותו בן עשרים החל לביים ותוך שבע שנים הפיק לא פחות משלושים וחמישה סרטי המערב הפרוע. כעבור שנתיים החל לביים סרטים חשיבים יותר ועם בוא הסרט המדבר, הריהו במאי בעל חוק. סרטיו הידועים ביותר, מתוך עשרות: "הפאטרול האבוד", "כל העיר מדברת" (אחת הקומדיות האמריקאיות הידועות ביותר ושעליה מבוסס "אדם וצ'לו", "העולם הזה 667"), "חף אני מפשע", "העולם הזה 670", "מארי, מלכת סקוטלנד", "ענבי הזעם", "דון הסאבאק", "מה יפית עמק נוי", "וילי חוזר הביתה" (הקומדיה האחרונה שלו).

פורד מומחה לתמונות המונויות. האימון שקיבל בצעירותו בביום סרטי המערב, רישומו ניכר בעבודתו בתקופה מאוחרת יותר. קרבות עם אינדיאנים הוא יודע לביים ביתר אמונות מאשר כל במאי אחר (פרט לדה מיל, כמובן). אולם שלא כדה מיל, פורד מעוניין קודם כל באדם. הרקע יכול להיות ציורי ורחב מידות, אולם הוא נשאר רקע, הפרט והתלבויותיו הם נושאי אמונתו. אם גישתו היא לעתים ילדותית ונאיבית, הרי זה משום שפורד הוא רומן טיקון שאין לו תקנה. מידה זו אף הרגיזה מבקרים רבים שלא ראו בעין יפה את השינויים הניכרים שעשה בספר "המרד" בעת עיבודו לסרט, והאשימוהו בסירוס היצירה הספרותית. ברם, אם לדון בסרט בנפרד מן המקור הספרותי, ויתכן שזוהי הדרך הטובה ביותר, אין ספק שהוא אחד החשובים בתולדות הקולנוע.

בקצרה

"פמפרנג סמית" (אנגליה) רוחו של לולי האווארד חוזרת אל הבד בסרט שרומם בשעתו את הנפש ואילו עתה אינו אלא משעשע, אולם היות והוא מכיל את האווארד, לא כדאי להחמיצו.

"האדמה נשמת האדם" (הונגריה) סרט רב רושם על מרד האיכרים בפאנודוליות ההונגאריה. גבוה משכמו ומעלה מן החומר הרגיל המגיע מאחורי מסך הברזל.

"הזעם" (אח"ב). עוד סרט על אירונים. הטייס הפעם הוא ריצ'רד וידמרק, שחקן מוכשר שהפך להיות כוכב הוליוודי בגלל צחוקו הנוקב. תפקידיו בסרט זה הם להבריש סמים משכרם באוירונגו שבביל שני סוחרים רמאים, ולחלק את אהבתו בין שתי נשים חמודות. לינה דרגל וורו ניקה לייק נאמנות לקו הבנלי של הסרט, שמלבד כמה תצלומים מענינים של סערת האריקין, אין בו ולא כלום.

הבלש הממונה על המקרה (בארי סאליבן) מותח את עצביהם של כל החשודים עד שהוא מגלה את הרוצח. את המתוחות הזאת מנסה הסרט להעביר לקהל. זה אינו עולה בידו ואחרי התחלה מענינת למדי הוא הופך להיות מחזה מיסטריון משעמם.

"אגרת השחרור"

ארבע עשרה שנה לאחר שהוצג לראשונה, ניכרים ב"אגרת השחרור" אותות וקנה, או ילדות. השיח במקומות רבים הוא ממש תינוקי, המשחק תיאטרוני ו"הדמויות חסרות עמקות. למרות הכל, הסיפור על אודות הקצין האמריקאי ראואן הנושא עמו אגרת חשודה וסודית ביותר מנשיא ארצות הברית אל מנהיג המורדים בקובה, גנרל גארסיה (התקופה היא שנת 1898), תחת חוטמם של הספרדים, נגול על הבר בקצב מהיר והוא מלא ענין.

ג'ון בולס, בתפקיד ראואן, הוא גיבור ללא דופי: יפה תואר, אמין, גיטלמן. וואלס בירי הוא ההיפך הגמור מזה, בתפקיד המועתק מפנצ'ו ויליה המפורסם שלו. ברברה סטאנוויק, יפה להפליא כתי מיד וצוירה מאד, דואגת שלא תחסר כי סרט נימה רומנטית. בקיצור, יבול 1936 אינו נופל ואולי עולה הרבה משל 1950.

"המרד"

סרט אחר שהעתק ממנו מוצג עתה כאן הוא "המרד" של ג'ון פורד. יצירה זו, בת חמש עשרה שנה, היא בלי ספק אחת הגדולות שנותן הקולנוע, ואלי הסרט החשוב ביותר של ג'ון פורד.

"המרד", או בתרגום מדויק יותר ופחות סנסאציוני: "המלשיין" מברר סע על רומאן מאת הארי לאם אויפלהארטי. העלילה היא פשוטה וריאליסטית: גיפוי ברנש בעל גוף אך רפוי במקצת בשכלו (ויקי טור מאקלגלן) רוצה לעזוב את דאבלין העניה והנתונה בסערת המרד ולהגר עם נערתו לאמריקה. חסר לו הכסף לכרטיס אניה; הוא הולך אל הבריטים ומודיע להם על מקום המצאו של מורד ידוע. הם הולכים והורגים את האיש. עד מהרה נודע למחתרת דבר ההלשנה, גיפו מובא למשפט ומוצא להורג.

הסרט של פורד איננו ריאליסטי כמו הרומאן. הוא רצוף שירה ורומאנטיקה,

הריאליזם מנצח בהוליווד

הסרט האחרון בסידרת טרון (בהשתתפות לקס בייקר) הוא גם הראשון המוסיקלי בגיוגל אפריקאי אמיתי. עד עתה היו הרפתקאותיו מסמרות השער של טרון מתרחשות ביערות ע"ד מלאכותיים שהוציחו בחצר האולפן ההוליוודי.

ברם, הריאליזם הוא באופנה והוליווד החליטה לטלטל את עצמה אל היבשת השחורה כדי לצלם את הסרט בגיוגל ממש. שמו של הסרט "טרון בסכנה..."

"הנסיכה המופרעת"

איש לא יכחיש שהאנגלים מומחים גדולים לסיפורי בלשות ומיסטריון. גם ב"קולנוע הצטיינו בשטח זה: הגדול שב"אמני המתיחות הוא בלי ספק היציקוק האנגלי. ברם, "הנסיכה המופרעת", למרות רגעים אחדים יפים, אינו מוסיף כבוד לסרט הבלשי האנגלי.

יוצרי, ובראשם דניאל בירט הבמאי, סברו, בלי ספק, בקראם את התסריט של מייקל פרטווי, שבידם חומר לסרט מלא מתח וענין. הם הקדישו לו, אפוא, תאורה מלאה לוד וצילומים אופטי מסתורין שהושפעו בלי ספק מ"אורח קיין" של אורסון ולס. אולם כל זה אינו מציל את הסרט מכשולו.

מגרעתו הראשית היא התכסיס הישן נוסף: הבאת העלילה לידי גמר מהיר ברגע שהכל מגיע למבחן על ידי הגילוי שהכל לא היה אלא חלום של אפוא, ג'ון גורת (ריצ'ארד טוד) בורח מאשתו ב"חברת אשת ידיו" (קריסטין נורדן). בר כתב תוקפת אותו החרטה, הוא מפעיל את פעמון ההעקה וחוזר הביתה. רכבת משא מתנגשת ברכבת העומדת ואנשים רבים, וביניהם אהובתו, נהרגים. ג'ון הוא אכול מוסר כליות. באמצע הסרט נודע לו שהאסון לא נגרם באשמתו. אכן נגולה מעל לבו. לאחר זמן נודע לו שאהובתו נרצחה לפני שאירעה ההתנגשות. המשטרה חושדת בו. הוא חושד בבעל אהובתו. הוא רודף אחרי הבעל, משיג אותו ב"בית מלון מלא ריו. מתפתחת קטטה. הבעל מרים את אקדחו, מכוונו אל בין עיניו של ג'ון ויורה... כאן נפסק החלום והסוף הוא, כמובן, טוב.

יש מידה מסוימת של אירוניה, כמובן, דווקא בשימוש כזה של החלום, אולם ה"במאי השתדל בכל כחו רק למתוח אותנו, ולצורך זה בחר את התסריט הלא-מתאים. ב"הנסיכה המופרעת" מוגש, בפעם הראשונה לקהל הישראלי, ריצ'ארד טוד, ה"כוכב הבריטי בן ה-31, שהוא כיום מאוד באיפנה שם. הוא עושה רושם של בחור נחמד למדי, לא נעדר כשרון אבל בהחלט לא משהו יוצא מן הכלל.

"מתיחות"

הארן קימבי (ריצ'ארד בייזארט) מתכנן את רצח בארני דיגר (לוי גאף) מאהבה של אשתו קלייר (אודרי טוטר). ברגע האחרון הוא חוזר בו, אולם כאשר בארני נמצא הרג, המשטרה חושדת בקימבי.

אודרי טוטר ("מתיחות")

העיר, לא עיר סתם, אלא עיר מאד מסור ימת: דאבלין, על ערפליה וכל אותם הדברים המפרידים אותה ועושים אותה שונה מיתר הערים בעולם.

ברור שמי שלא היה מעורב בבירה האירית אינו יכול לקבוע בדיוק באיזו מידה הצליח פורד לתת תאור מדויק של דאבלין, אולם אין ספק שרק לעתים רחוקות זוכה הקולנוע להשרות מרוחה של עיר, כמו שהוא מצליח כאן (רנה קלייר עשה אותו דבר ביחס לפריז ב"תחת גגות פריז". ג'ול דאסיין, במידה קטנה יותר, ב"כרד במערומיו" שעוד טרם הגיע ארצה, הצליח לקלוט את הלב של ג'ויורק).

דאבלין של פורד היא דאבלין של מרד ועוני מרוד. הרחובות הומים מחוסרי עבודה, זונות וחיללים בריטיים. בתי המרוח הם מקומות המפגש של ההמונים. מעל לכל מתנשא מגדלה של הכנסייה, קר ומאיים. זוהי התפאורה שעל רקעה מתרחש סיפור המעשה.

גיפוי, המלשין, ויכה את ויקטור מאקלגלן בפרס האקדמיה (פורד עצמו זכה בפרס עבור הביים). כיום אין איש שיחלוק על שיקול זה של המוסד שהיה פעם נכבד ושטעמו הפך פגום ותפל ביותר. מאקלגלן, שחקן בינוני בהחלט, מתעלה כאן לרמה גבוהה. אין ספק שפורד — כפי שהעיר מבקר אחד — יודע להפיק אף משחקנים שאינם גדולים בדרך כלל — משחק משובח ביותר. זהו תפקידו

בירי, בולס ובארכארה סטאנוויק ("אגרת השחרור")

מי מגיע ?

הזוועה, ועל הכל — סוחטים כספים מכל אסיר, שטרם נותק הקשר בינו ובין העולם החיצוני.

לאחר 17 שנה מגלה כעת פטרסון בספרו ("סקוטסבורד בוי" על שם המקום ששם דנו את תשעת הנערים) את כל האמת על העלילה השפלה נגדם, ואם כי שהספר זכה להדר רחב באמריקה, וקראו אותו כל הנוגעים בדבר, ונתעוררה כביכול דעת הציבור — נעצר עתה פטרסון והוחזר לבית הסוהר.

ספרות

הכופר בהיכל

לפני כארבעה חודשים הכריז העיתון "הארץ" על תחרות ספרותית. רבים נמנעו מהשתתף בה, מסבות אלה: (1) התנאי הראשון לטוב הספרים היה כי יתאימו לתרגום לאנגלית ("אויברסאלי"). (2) המשתתפים בתחרות נדרשו לגלות את שמותיהם, בעוד שמות השופטים נשארו בסוד (ההפך מהנהוג בתחרויות כאלה). (3) השופטים היו "מבין חברי המערכת", והיה ספק אם מוסמכים עורכי "הארץ" לשפוט על ספור עברי. (4) העיתון שמר לעצמו זכות לקנות כל ספור שלא יזכה בפרס במחיר מעליב.

ביום 25.8 נודעו תוצאות התחרות. שמות הזוכים: אהרן אמיר ונסים אלוני. הספורים המזכים עוד לא נדפסו, אבל בזוכים עצמם יש ענין מיוחד.

נסים אלוני (שם משפחתו המקורי לוי) בן 24, שחרורו, נשוא לאשה שחזר אחריה שמונה שנים, הוא בן למשפחה ספרדית מן הבאלקאן, חניך בית הספר "אחד העם" שבתל אביב, היה תקופה מסוימת נוסר, ובצבא שרת בחטיבת "גבעתי". הוא אחד מעורכי "אשמורת" הגנופים ("העולם הזה" 670) ובין קוראי עברית התפרסם בעיקר בסיפוריו הקצרים בשבועונים, שיש הרואים אותם כיצירות פאר, ויש — כשעמום גמור. ("טוב בספרות זה מה שמשעמם — כך הרגילוני מילדות", אמרה אחת הקוראיות).

לחובבי התיאטרון

מודיעים לנו מפארו: נוסף לנו פה עוד ישראלי אחד, — השחקן יצחק שולמן-סלע-שוליק ("הבימה" — "הקאמרי"), הוא משוטט בחצוצות פארו כצפור קצוצת כנפים ומגדל לו, לשווי המשקל, זקן בעל מטרים ערמוניים. הוא שואג לידיו שבישראל דרישת שלום בארטיסטית (סטאניסלאבסקי עדיין מדגדג לו בדיאפראגמה).

אות. ספוריו התפרסמו ב"הארץ", "אשמורת", "במחנה" וכיוצא בהם.

אהרן אמיר (ליפק) הוא אישיות לור חמת. לבד מפרסומו כמשורר ידוע הוא כעורך "אלף", ירחון של ה"כנענים" (ישראלים) אנטי-ציונים המסתייגים מכל מסורת עדתית והשואפים להתפשטות עברית עד רמת איראן. בן 28, דק וארוך, בעל עינים מוגדלות וידי אשה, נשוא לאשה גינגיט חמודה, וגר בשכונה היחידה שבירושלים. הוא מדבר בקול חרישי ומבטא עברית במבטא מזרחי מדויק. בבק עת החולה עודנו זכור מזמן היותו שומר, משויץ על סוס ומזמר לחנים דרוזיים. בת קופת המצור על ירושלים נספח ללחי. אחר כך שרת בחיל האוויר.

יש החושבים אותו לגדול המשוררים העבריים החיים כיום (ספר שיריו: "קדים" — "העולם הזה" 602), אבל הפרוזה שלו כבדה ומסורבלת, עשויה בהתכוונו, ולא נעימה. רק בחדשים האחרונים ניכרו בכתיבתו ניסיונים לדבר בלשון בני אדם. שירו הראשון, "נער", התפרסם ב"הארץ" לפני כשבע שנים. ספוריו התפרסמו ב"הארץ", "מחברות לספרות", "אלף", ו... "משמר לילדים".

פרט מענין ביחס לתחרות: הוא הודיע מראש כי עתיד הוא לזכות בתחרות, מאחר שעשה ספור כזה שזוכה: מרד בדיוק לתצוגה ישראלית בין-לאומית (לפי מערכת "הארץ"), עם כל הסממנים הרורים שיש.

גן-עדן מאחורי הסורג

לפני שבוע עמד בפני שופט מחוזי ב"א מר יוסף קולטון, חייל משוחרר בן 18 וטען טענה מזעזעת. אמנם, כפי שגילה זאת התובע, מר קנת, נשפט הנאשם עד כה חצי תריסר פעמים (ועוד 11 תיקים "מחכים" לו בעבור התפרצויות שונות), אך דוקא משום כך, משום שהוא כבר מנוסה בשיבה בבית סוהר, אפשר היה להאמין לדבריו. משדן אותו השופט לשנה מאסר, התפרץ הצעיר בנעקת רחמים: "לא אחזיק מעמד שם. אני אדם צעיר... רק אתמול הכו שם שלשה אסירים והכי ניסו אותם לצינוק על שעישנו סיגריות". המגמה המודרנית היא להפוך את בתי הסוהר ממכשיר עונש למוסד חינוכי. ברוב הארצות נתקלת היא בקשיים, הנובעים לא רק מחוסר הכנה אלא בעיקר מגישתו של האדם לעבריו. אלה בארצנו הוראים באמריקה את שיא ההתקדמות, ואף מבקשים לקחת דוגמה מארץ זו (אף מנהל לבתי סוהר שלנו הוזמן משם) אינם רואים, משום מה, את הצד השני של המטבע: התנאים והיחסים הפראיים השוררים בחלק ניכר של בתי הסוהר שבארצות הברית. לעומתם נראים בתי הסוהר שלנו כגן-עדן.

ספר שערור סנסציה

זה עתה פורסם באמריקה ספר, מאת כושי בשם הייבד פטרסון, שברח מבית הסוהר לאחר שבילה בו 17 מתוך 34 שנות חייו. (פטרסון נתפס לפני כמה שבועות על ידי המשטרה לאחר שהצליח להתחמק ממנה במשך שנתיים). ספרו זה של אדם שנידון למות ואח"כ הוחלף עונשו במאסר עולם, הוא אחד הדוקומנטים המזעזעים ביותר על נושא בתי הסוהר, והוא מגלה את פרצופו האמיתי של חלק גדול ממנגנון המשפט, המשטרה ושרות בתי הסוהר במדינה המרבה להטיף לחופש אדם, ואשר בכמה ממחוזותיה נדונים אנשים למות רק בגלל צבע עורם.

פרשת פטרסון החלה בשנת 1931, כאשר קבוצה של תשעה נערים כושיים הואשמו במעשה אונס בשתי נערות, "אצילות" (עור לבן). אלה מבין הנערים שמעל גיל 16 נידונו למות (אח"כ הוחלף העונש למאסר עולם), אחרים נדונו לתקופות מאסר שונות. המקרה עבר ארבעה ערעורים, ואחרים מבין הנידונים זוכו. פטרסון היה אחד מאותם שלא זוכו. כל הפרשה לא היתה אלא עלילה שפלה (הנערות היו זונות) ובשנים מהערעורים הוחזר התיק ע"י בית הדין העליון, שלא הכיר בחומר ההוכחות. שופט אחד, שהפגין את אהדתו לנאשמים שלם אח"כ בקאריירה המדינית שלו. אותה שנה נכשל לחלוטין בבחירות.

ידידיו של כושי

משברת פטרסון מבית הסוהר התקשר עם העתונאי אירל קוגרד שעזר לו לחבר את יומנו, המחבר מספר תחילה על אותה תקופה, כאשר אנשים בעלי מצפון, שידעו כי תשעת הנערים הם קרבנות עלילה, היו מעבירים אליהם תרומות כסף ומצרי כים. היתה זו תקופת הזהב בחייהם. בסוף היו משיגים את הכל. פטרסון מגלה כי בבית הסוהר היו מקיימים יחסים קרובים עם אסירות והשומרים היו בעצמם מובילים את האסירים (במחיר עשרים דולר) לתא של אסירה. בעוד אסירות אחדות היו עושות את זה כ"נשיהם" הקבועות של אסירים מסוימים ואף היו נאמנות להם, היו הוונות המקצועיות ממשיכות במקצוען בבית הסוהר (כשהשומרים מקבלים דמי תיווך).

אולם כאשר נמאסה הפרשה לציבור, ולא נשלח להם עוד כסף, החלו חיים איומים. הם הועברו לבית סוהר אחר (בס"ה) שהו בארבעה בתי סוהר). שם שרר שלטון עריץ, עינויים, אכזריות והומי סכסואליזם. היו אפילו "מלחמות" ומקרי רצח על רקע של אהבה בין גבר לזולתו. שלוש מכל האסירים באותו מקום (בית הסוהר באטמור) היו לדברי פטרסון, בלתי שפויים בדתם. אסירים היו מתהלכים ואף נשים עם סכינים או מט ברזל בידיהם כדי להתגונן מפני התקפה אפשרית. אסיר חדש, שהיה נכנס לשם, היה עובר שבוע מדורי הגיהנום ונופל לבסוף קרבן למשכב זכר. אחר התחרות קשה בין הקופצים עליו. פטרסון עצמו לקח חלק פעיל בכל אלה, כי החיים הכריחוהו לכך. אחרת, הוא מגלה, הייתי הולך לאבדון. השומרים במקום היו משתעשעים במראות

סטודיו האלי כויתמר ציר פורטרטים

רח' לוינסקי 69, תל-אביב

מאת פוטו ברנר תבש
איך במצלמה להשתמש

בקנות מצלמה, חלקים, פילמים, פלטות, גיר וכו', עומד לרשותך נסיון של 25 שנים. בתור בית מסחר ראשון במקצוע. פיתוח, העתקות, הגדלות, מכירה, קניה, החלפה. פיתוח מיוחד של פילמים קטנים.

(EXTRA FINE GRAIN)

פוטו-ברנר
חיפה והחברות
בית-השכר 31
בית-השכר 4137

קולנוע

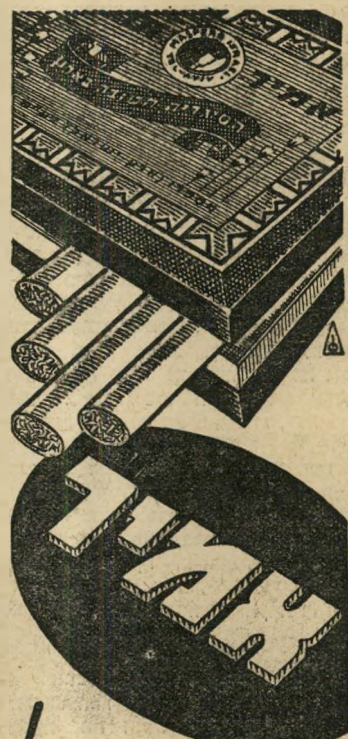
החל ממוצאי-שבת, 2.9

תל-אביב

אופיר — בגוף ובנפש
מגדלור — אגרת השחרור (2)
אוריון — הסרט ההונגרי "האדמה נשמת האדם" (2)
אסתר — היד השחורה

חיפה

אורה — החיים והמות ביד האשה
ארמון — הכוס ההפוכה

הסיגריה האהובה!

תקליטים

במהלך, בדהמס, צייקובסקי
פ'צ'ונג'ו, קונצ'רטום וכו'
רדיו אוניון
רחוב דונוב 11, תל-אביב

כתובת המערכת והנהלה: תל-אביב, רחוב לילינבלום 12.
טל' 4414, תד. 136 / האחראי: מידו שיף / העורך: אורי אבנרי / המו"לים: אברהם גורדון ושלום כהן / דפוס מ. שהם, תל-אביב, רחוב סין 6, טל' 2239 / גלוניות: צינור נרפיה, ארץ-ישראלית בע"מ / ההפצה: דוד טופל וכניו.

הצבא והביקורת

דברים אלה אינם נאמרים בכדי להקניט מישהו. הם נאמרים מתוך רצון כן להבהיר נקודה הנוגעת לכולנו באופן חיוני: האם מותר, האם כדאי, האם רצוי למתוח ביקורת על הצבא.

יש הטוענים שהצבא הוא עניין של קודש. אלה הם אותם יהודים שחיו בצבא 2000 שנה ומתמגנים למראה כל מסדר. עם אלה קשה להתווכח. כי אנו, אשר נתנו לצבא הזה חלק מהחוקה (ורבים מאתנו גם חלק מדמנו) איננו רואים בו כל קודש. הכרחי (לצערנו) — ממש כמו המשטרה ומכביהאש — מכשיר יכול להיות יעיל או בלתי-יעיל. אנו רוצים שיהיה יעיל. וכל יחס אחר אינו מובן לנו.

הסכנה האמתית

הצבא הוא מטבעו גוף אוטוריטטיבי. לא תתכן בו כל ביקורת פנימית — כי הבקורת מוזיקה למשמעת. הוסיפו לזה את השמרנות הטבעית של גוף אשר ההתקדמות בו מותנית בוותק ואת הרוח האקסקלוזיבית של מקצוע "סגור" — והרי לכם הסכנה האמתית המאיימת על כל צבא: שביעתי-רצון עצמי, שיגרתיות. ההיסטוריה הצבאית העולמית כולה עד כה איננה אלא דוגמה עצומה אחת למחלה זו.

בכל מוסד אחר, טעות קטנה פירושה הפסד בכסף. אולם טעות קטנה בצבא, מידה קטנה של חוסר-יעילות, של שמרנות — פירושה אבדן של חיים.

לכן זקוק הצבא יותר מכל גוף אחר בעולם למערכה מתמדת של ביקורת ציבורית — ביקורת אחראית, כנה ובלתי-נרתעת.

מי מוסמך?

לאדם הבא למתוח ביקורת על עניינים צבאיים דרושות שתי תכונות. דרוש שיהיה בעל נסיון צבאי מעשי (רצוי קרבי) ובעל ידיעה מעמיקה ככל האפשר בתיאוריה הצבאית. אין ערך לאחד בלעדי השני.

חובת הביקורת מוטלת, קודם כל, על הכנסת. אולם צירי הכנסת לא נבחרו דווקא על פי שתי התכונות שהזכרנו. ביקורת הכנסת אינה מספיקה.

וכאן תפקידה החיוני של העתונות. עליה לתת מקום לפרשנים צבאיים — שימתחו ביקורת קונסטרוקטיבית, אחראית, מתמדת. לא ביקורת אלמנטרית: זכות הקורא (והצבא) לדעת מי כתב את הדברים, מי אחראי להם.

"כבוד הצבא"

הפרשן הצבאי הממלא שליחות זו, באומץ-לב בלתי-נרתע, תפקיד חיוני הוא ממלא — הוא חוסך דם, הוא ידיו האמתיות של הצבא.

וכל הבא לבלום את פיו — מתוך טפשות, מתוך "פולחן-קודש", מתוך שמירה על אינטרס כיתתי צר — הריהו אויב הצבא, אויב הצבא, יהיה התירוצו אשר בפיו כאשר יהיה.

כשדרש אמיל זולה רביזיה על משפט דרייפוס טענו סניגורי הצבא: אתה הורס את פרסטיג' הצבא, את מוראל החיילים, את אמון העם. אך זולה השיב: הצבא מיהו? הצבא הוא העם. קומץ קצינים יכול להיעלב. הצבא אינו יכול להיעלב לעולם מגילוי עוול.

הוא הדיון לגבי כל טענה הבאה לצמצם את זכות הביקורת בשם המוראל והפרסטיג'. במדינה של גיוס-חובה ועתירות, הרי הצבא זה אנחנו. ביקורת הבאה להוסיף יעילות לצבא, לעורר יוכוח על ליקויים (אמתיים או מדומים) אינה פוגעת במוראל שלנו. פוגע במוראל: הליקוי שמנ"ס לטשטשו.

המזור הוא שהנסיון לצמצם את הביקורת בשם קודש-הצבא בא תמיד מצד ציביליים או מאותם שהיו קרובים פעם "שועלי-בית-דומנו". מעולם לא בא נסיון זה מצד קצין בעל עבר קרבי. אולי מפני שכל חייל שהרית מלחמה יוצג מה מחירו של חוסר-יעילות?

לחשוב כאותו נפשו — אין סימנים, כי חופש המחשבה נתון אצלנו בסכנה. לאחר האינדיקטוס הזה, קם מנדובסקי ואמר: "עתה עלי לנוסע לחוץ לארץ, להתאזרח". לשאלתנו לאן, אמר בתמיהה: "מה פרוש לאן? כמובן — לאיטליה, ערש האמנות והמוסיקה, מולדתם של רוי סיני ודה-סיקה"... והוא באמת נסע לשם (ואנו מקוים להביא בקרוב אחת הכתבות שלו בעתוננו).

שוק שחור של דם

המושג "שוק שחור" רחב הוא. תחרי לתו במזון, דברי הלבשה והנעלה וכלי בית וסופו ב...ד.מ. אין הכוונה חלילה לליסטים שכירים שניתן לרכושם אי שם במטטאות אפלות על מנת לסלק מאן דהוא. אבל עובדה היא כי קיים "שוק שחור" של "האדום האדום הזה".

הנה, קורה מקרה ופלוני חולה נזקק לעירוי דם בכמויות גדולות. פעמים אין ברשות "בנק הדם" כמות מספקת של סוג הדם לו נזקק החולה; "פעמים אין אף שרות לתת "אשראי" כאשר החולה חסר קרובים או מכרים שייתחייבו לפרוע את "החוב". במקרים כאלה פונים לאנשים מסוימים המצויים בפרברי העיר, ואלה מספקים את כמות הדם הדרושה.

מתנדבים? לאו דווקא. אנשים אלה פרנסתם על דמם. הם נותנים פעם או פעם אחת בחודש "מנה" של דם — כרבע ליטר בערך. המחיר הוא בין 50 — 40 ל"י, שיש לשלם לפני העירוי. "הסוחרים" מסרבים באופן עקרוני לעבור לצורך העירוי לבית חולים. הם מסכימים רק לגשת לתחנת "מגן דוד אדום". מקום שם שמורים (למרבית ההפתעה!) גם שמותיים...

זו ארצנו

משה הירש, פועל במגל חיפה, נעצר על-ידי המשטרה ליד שער הגמל. בשעת חפוש שנערך אצלו, נתגלו על גופו, מתחת לבגדי העבודה, שלוש כותנות משי ("הארץ") — — — — — "במבצע פושטי יד" שערכה המשטרה ברחובות ת"א נעצרו שבעה פושטי יד. כשהוכנסו לכלא המשטרה ונבדקו צפיהם נמצא אצל אחד מהם סכום של 500 לירות. ("הבוקר") — — — — — בקרוב יהיו בארץ שני מינים בלבד של בן: בן שחור ובן מנוקד ("מעריב") — — — — — חתן לשעבר של צעירה תל-אביבית, שמצא אה על שפת הים בתל-אביב בחברת בעלה לעתיד, התקיף את הזוג. ("מעריב") — בחפוש קדוני שנערך אצל עולה חדשה מהאגדה "קוממיות" נמצאו 740 דולר בתוך שופרת למשחת שניים. ("מעריב") — באחד הבנינים בתל אביב נפצע פועל בשעת העבודה. חבריו עצרו מונית שנומנה במי קום וביקשו את הנהג להעביר את הפצוע למגן דוד אדום. משסרב הנהג, התנפלו עליו, הרביצו בו מכות נאמנות ואחר כך הומינו אמבולנס שהעביר את שני הפצועים לתחנת העזרה הראשונה. ("ידיעות אחרות") — — — — — ראשי העדה הספרדית נתכנסו לשיבה גורלית. הוויכוחים נמשכו כל הלילה עד שהשכנים, שלא יכלו לעצום עין, הומינו את המשטרה כדי להשקיט את השיבה הסוערת. השוטרים שבאו לאולם מצאו את שר המשטרה נואם... והסתלקו. ("הבוקר").

חמתם של הקנאים לקדושתה של ירושלים. ובשקט הלכה בשבת אחרי הצהריים ל"פער לה" בשבט הצופים שאליו היא משתייכת. חבריה וחברותיה חיכו לה לשוא משך שעות ולא הבינו מה גרם לאיחורה. אולם כקרנותם באה חיש על סיפוקה: שושנה נמצאה בתחנת מגן דוד אדום, פצועה בראשה.

פצועה נגרמו לה על ידי אבן כבדה שהוטלה בראשה על ידי קנאים, שומרי שבת ושומרי מוסר, שראו בלבושה — מים חליל קדושתה של ירושלים. שושנה היתה לבושה במכנסים חקי קצרים, חולצה לבנה ומטפת לראשה. איתרע מזלה — ובשבת אחרי הצהריים הלכה ל"פער" — בשבט הצופים שלה דרך רחוב מנחם אוסישקין, אשר מצדו השמאלי שוכנת לה שכונה שערי חסד. קבוצת פרחחים מגודל לים נטפלו אליה בגלל לבושה, כיוון ששרי קיה של הילדה לא היו מכוסים בגרבים שחורות וורודותיה היו חשופות ביום השרב. והילכן — רגמו אותה באבנים, ואבן כבדה ניתנה על ראשה של הילדה, וחולצתה הלבנה הוכתמה בדמה.

אסור להרוג סרטים!

במשך שבע שנים כתב ארנסט מנדובסקי ("מנדו") את רשימותיו על סרטים בעתון "על המשמר" עד אשר בשבוע שעבר הודיעו לו עורכי העתון, כי מטעמים אידיאולוגים יהיה עליו להפסיק את עבודתו זו. הנימוק שניתן לעתונאי המבקר והפיר ליטוניסט בעל הותק של 20 שנה היה בערך כזה: הוא לא ראה בסרטים הרוסיים את החיובי, האידיאולוגי, בעוד שכל תשורת לבו מרוכזת על הערכים האמנותיים הפורמליים. טען המבקר: הרי זוהי חובתנו! אולי זה מקרה, אך הסרטים הרוסיים שראיתי בזמן האחרון לא היו ראויים בעיני לבקורת אחרת מאשר זו שנתתי להם. ועוד טען: וכי לא "הרגתי" סרטים אמריקאיים, צרפתיים, איטלקיים, כאשר מצאתי אותם לקויים מבחינה אמנותית? אמרו לו בערך כך: זה לא שייך. משום מה אינך רואה את הצפון בסרטים האלה (הרוסיים).

לא היינו מביאים את העניין לציבור אלמלא היה כל כך מעניין... מעניין מנקודת ראות הרבה יותר רחבה מאשר חיכוכים סתם בין עורך וכתב. מעניין גם שאת הפגם מצאו רק כעבור שבע שנים. (יתכן, כי לזאת ייקרא הכרה ההולכת ומתגבשת). "ההתנשקות" אינם חדשה בעולם. אלא שעוד טרם שמענו עליה אצלנו בשטח אמנותי.

ארנסט מנדובסקי, עתונאי-מבקר פעיל מאד (משתתף קבוע ב"גירוזים פוסטי", ו"מעריב"; סקירות על סרטים ב"קול יש"ר", וכו') הוא אדם רחוק מפוליטיקה, אך בין העתונאים יודעים לספר כי בזמן הבחירות לכנסת, עשה "מאמץ" עליון והלך — לקלפי (כי על אף היותו מבקר אמנותי מקצועי, שתפוקתו השנתית — כמאתים רשימות — ורדנו מעדיף ללכת לקולנוע או לקונצרט מאשר לבחירות). אולם כאשר הגיע כבר לקלפי הצביע בנקל (כך מספרים יודעי דבר) בשביל — מפ"ם. כפי הנראה לא הרגיש, כי דבר מה מחייבו כלפי גישתו לאמנות. אכן, כי עוד רשאי אדם לחשוב בתוכו על סרט, הצגה או ספר

ות זה היו הכוחות העיקריים חוסמים את הכביש. נסקלו. שמשות נופצו. כל הפי והגזע בוטלו. הקונסול הצרפתי במכונית מסומנת בדגל ארצו, זכה ל"מדויקת במרכז פזי" (הדיפלומט) וסכן נרעד כולו: הוא היה מסכים לייזר אבן, לשבירת המכונית, אך היריקה שיגר אתה את דעתו על תרבות ישראל לעולמי עדי.

המשטרה החלה להתערב. תחילה השי תמשה באלות משכנעות — אולם פרוץ דורה כזאת לא תיתכן במדינה אשר שרי המשטרה שלה סר-מפלגה, ואילו לדתיים יש קבוצת-לחץ מאורגנת היטב בממשלה ובכנסת. האלות הוצאו, איפוא, מכללי המשחק. במקום זאת ניסו שומריהחוק של מדינת ישראל לשכנע את שומריהחוק שהדת ישראל בדבריהטפה מתוקים. לשוא, הרחוב נשאר חסום. נצחו אראלים את מצוקים. מדינת ישראל נכנעה מול האויב של שליחיההשמיים.

ארנסט "מנדו" מנדובסקי
הוא הצביע מפ"ם...

אך חיל-הרגלים והידים של רבון העול-מים לא הרבה ליתנות ממצוננו. מרחוק התקבץ מחנה של אפיקורסים-לוחמים — מלחיהשיירות מאו, המומחים-לשעבר לחי-סול מחסומי-דרך, המתישבים של היום בישובי המושל.

כך הופיעו בשבת אחת, שתי מכוניות עמוסות צעירים בעלי בלוריות מדובלות ושני כזי חלב (משלוח לתנובה, אך לדעת יודעי-דבר: יעלה-לקרב בלבד).

המשטרה לא עמדה מנגד. היא תקפה את מפריה-השבת, אך אנשי המשלטים גברו — אם מתוך עליונות מספרית, ואם מפני שלב השוטרים היה עם האפיקורסים). בקיצור — המשטרה השאירה את השדה בידי שני היריבים העיקריים, והחלה מלח-מת'מהלומות רצינית ביותר.

בדבר אחד נבדלת מלחמה זו ממלחמו-תיהם הקודמות של הפלמ"חאים: אלהים עצמו קבע הפעם את מועד ההפוגה. משעלו כוכבי הלילה נתבטלה מאליה המטרה הקדושה של לוחמיההשמים. הם מיהרו אל בתי הכנסת והפקידו את שדה-המערקה לחבורת האפיקורסים הצוהלים והנשרים.

צינועות ואבנים

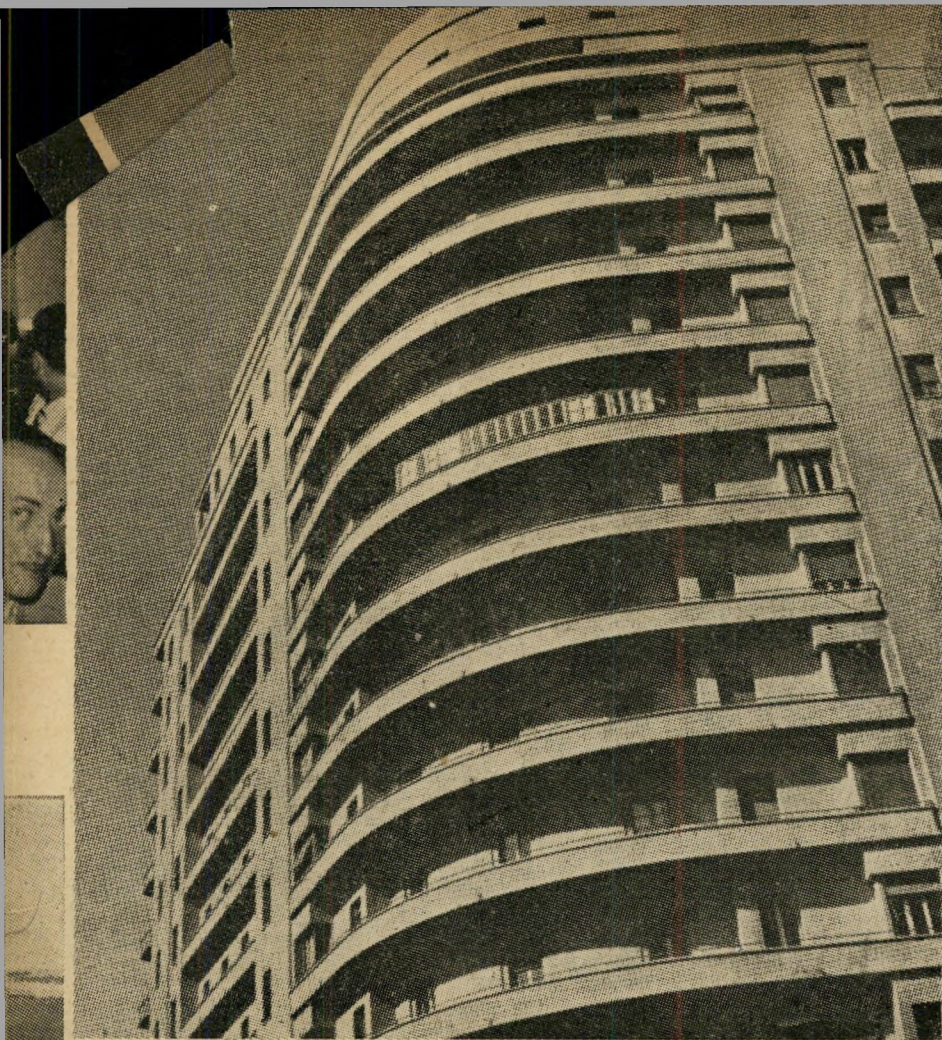
שושנה לוי היא צופה, שנשבעה להיות תמיד נכונה לעשות את הטוב, לא להרע לזולתה, לא להיות אנוכית ולהאמין בישום של בני אדם. והיא אמנם האמינה, היתה ישרה והיתה נכונה לעשות רק את הטוב והישר. זה היה עד יום השבת, י"ג באולול, הוא חודש הרחמים והסליחות.

שושנה גרה בשכונת רחביה, על גבול שכונת "שערי חסד" בירושלים, על גבול החדש והישן, של קדמה וקנאות. היא לא תיארה לעצמה שהיא — הצופה בת השלש עשרה, עלולה לעורר בהליכתה השקטה והצנועה ברחוב אוסישקין את

תמונת השבוע

אגדה ישראלית:
פקיד ממשלתי
עבר ליד גברת
השיש בחזון רא'
וזה ליד מוזיקאי
בת"א נדהם. הוא
המציא בו במקום
את בוזי מס המור
תרות: כדי לדאוג
לצינועות הציבור
ודכהנסות המדי
נה.

צילם: ה. קאופמן

בירת המזרח התיכון: קאהיר היום בת שני מליון תושבים. ה"לידים" העניים גרים בשכונות העתיקות ואילו העשירים וה"אירופים" הקימו להם רובעים מודרניים, מרכזי שעשועים מפוארים ובתי-עסק משגשגים. בתמונה: בנין "אימוביליה" בן שלש-עשרה קומות בסן.

העיר האמנה: זהו פירוש השם אלקאהירה, העיר "הצפירה" (באופן יחסי) שנבנתה לפני כ-300 שנה "בלבד" (לעומת אלכסנדריה, בת ה-2300) לכן רוב בניניה העתיקים שמורים במצב טוב. בתמונה: באב אל-זווירה, שער בחומת העיר העתיקה.

כך ראיתי את מצרים

מאת כתב מיוחד

בפתח נמל אלכסנדריה עולה פילוט לאניה תופס הוא בהגה ומובילנו עד לרציף המעגן של חברת "מסגרי מריטים" הצרפתית. עם הורדת הסולם, עולים שני שוטרים חבושי תרבושים אדומים, לבדוק את תעודות הנוסעים ולהשיג לבלי יסתנן מישו לא כשר. ביחוד נזהרים הם פן יעבור מישו עם חותמת ציונית על דרכונו. אכן, טוב עשיתי שהחלפתי את דרכוני לפני שביקשתי רשיון כניסה למצרים.

צי התרבושים

במקום לגשת ישר לצריף בקורת המכס, שוטטתי מעט בשטח הנמל. רציפים שלמים עם מבנים ומחסנים ענקיים שפעם השתייכו לצי הבריטי, (אלכסנדריה שמשוה לו בסיס ראשי במזרח התיכון) עמדו שוממים למחצה. עליהם התנופה דגל הצי המלחמתי המצרי, וקצינים ומלחים, מהם כבובעי ימאים ומהם בתרבושים אדומים, הנראים מגוחכים בצירוף המדים הלבנים, שוטטו שם. המקום הזכיר בית שתושביו עזבוהו, כי הוא נבנה לא בשביל "צי" כזה העומד לרשות ממלכת מצרים, אלא בשביל הצי המלכותי הבריטי, על אלפי אנשיו ומאות יחידותיו.

בבקורת המכס עבר הכל "חלק". דיברתי רק אנגלית, ולא הראיתי כל סימן הבנה כשדיברו הפקידים ערבית ביניהם. ליד שער הנמל עמדה שורה ארוכה של עגלות סוסים, מן הסוג שעוד אפשר היה לראות ביפו בזמן הערבים. יכולתי גם לנסוע במונית, אשר באלכסנדריה צבעיה צהוב ושחור אולם מ"גארי" אפשר לראות יותר טוב את הנעשה מסביב. העגלון נטל את המושכות בידו, הצליף בסוס בשוט ארוך, ו"דיא", העגלה זזה.

שבט בנות

הכרתי את אלכסנדריה היטב משרותי שם בימי המלחמה. ביחוד הרחוב הארוך, המלוכלך והרועש מאלף קולות אשר עוברת בו החשמלית. זהו "רחוב האחיות" המפורסם, הסמוך לנמל, ואשר כל חייל שעבר במצרים הכירו. בשנת 1942 הופצה אלכסנדריה על ידי

הם תמיד יוצאים — ובכל זאת עוד ישנם. הם עזבו את אלכסנדריה וקאהיר, והתבצרו עוד יותר בסואץ ובפורט-סעיד. סמל ה-ה.א.פ. שותה קוקא קולא, שנה שמומחה פורט-סעידי מחצה את נעליו, תמורת חצי גרוש

האיטלקים, והרחוב הזה יחד עם כל הרובע שמסביבו נפגעו קשה. לא ידוע אם הדבר נעשה בכחונה, אולם שם הרגו האיטלקים מאות רבות של חיילים בריטיים. כי רובע זה הוא רובע בת-יהונות הרשמיים. רק כל חנות עשירית אינה בית-בושת או קאבארט. אך עתה, עם עזיבת האנגלים, נראה הרחוב שקט יותר, פחות מגוון, והרבה מבתי המרוח הפכו בתי מסחר למזכרות לתיירים.

פרש תורכי ומצבה רומית

הנה עיובים אנחנו את הרחוב הרועש ונכנסים לככר גדולה אשר במרכזה מזדקר פסל של פרש מזוקן בלבוש תורכי מלפני כמה דורות. זהו מוחמד עלי, מיסד השושלת המצרית הנוכחית. בצד השני של הככר עומדת מצבה רומית מפוארת משיש לבן מבריק. אין זו תגלית ארכיאולוגית עתיקה, אלא מצבת זכרון שהאיטלקים בנו על חשבונם לזכר איסמעיל פאשא, בנו של מוחמד עלי.

כמו האנגלים

כל הזמן אני מקבל הסברות על הסביבה מפי העגלון, המדבר בשטף בשפה שהיא ספק אנגלית, ספק ערבית. ובכל הזדמנות הוא מוכיר כמה הוא מצטער שהאנגלים עזבו. "כל הורים הם גיבוי לב", הוא אומר, "תאר לך שאחר נסיעה שמחירה רק עשרה גרוש, הם נותנים לי בקשיש עוד עשרה גרוש". הוא נאנח אנה עמוקה, לזכר ימים טובים שאינם עוד, וממשיך, "יס סר, לו היה הדבר תלוי רק בבני-ערב, אזי היינו מזמן גורעים ברעב, אנחנו העניים. בזמן המלחמה עם היהודים שוטטו כאן קצינים וחילים שלנו כמו שפשישים, היו שרים וצועקים ומרגישים את עצמם לורדים, כמו האנגלים. אבל כשהיו צריכים לשלם דמי נסיעה, עמדו על המקח על כל מיל".

אנו נוסעים בכביש רחב, מחולק לשניים ע"י שורה צרה. זהו הקורניש, הטיילת המשתרעת לאורך יותר מעשרה ק"מ על שפת ימה של אלכסנדריה, מארמון המלך בראס-אל-טין עד הארמון השני של מונתזה.

ליד גן ציבורי גדול פונה העגלון ימינה ואנו נעצרים ליד השער של מלון מטרופול, בנין מפואר בעל ארבע קומות. זהו אחד בשרשרת של בתי מלון הפזורים במצרים וב ישראל, ביניהם גם מלון המלך דוד בירושלים.

בזמן האנגלים היה מלון זה תפוס בעיקר על ידי קצינים גבוהים ודיפלומטים. בעונת הקיץ היו משתכנים בו גם חברי הממשלה המצרית. עתה היה לי הרושם כי הייתי הלא-ערבי היחיד בכל הבנין. כי לא רק מיניסטרים ופקידים ממשלה גבוהים, העוברים לאלכסנדריה למשך חדשי הקיץ, ישבו שם, אלא גם ערבים עם כפיות או התרבושים הגבוהים של סוריה, השייכים כנראה למשלחות לוועידת הליגה הערבית שהתכנסה באלכסנדריה.

שבועתי כיבושים

אחד מהם בעיקר משך את תשומת לבי. היה זה גבר צעיר כבן 30, לבוש אירופי ומהודר, ועל ראשו כפיית משי לבנה. בהודמנות הראשונה הזמנתי להצטרף אלי, והוא נענה באדישות גמורה. שמו היה משהו דומה לסעיד חילמי, אחד מיועצי המשלחת הלבנונית. אולם לפי דיבורו ניכר היה כי אין הוא בן הארץ אשר הוא מייצג. ואמנם הודה בדבר, הנו ערבי חיפאי ש"גלה" לבירות.

(המשך בעמוד 12)

מצריה טיפוסית: זוהי טוראיה חמדא בפאקולטה לרפואה באוניברסיטת פארוק, היא בת 19 וכדונמה לקחה לעצמה את האם

בת סודאן: הערבית שפה זרה לה. היא נה, כי כסודאן קשים החיים. עתה היא משפחה בקאהיר. משכורתה: לירה ו

היפהפיות המלכותיות: פאיזה ופאוזי שנישואיהן באמריקה עוררו שערוריה עולמית

חברה גבוהה: מלון מטרופוליטן בקאהיר הוא אחד מעשרות המקומות המפוארים בהם אפשר "לבלות". שם תמצא אנשים מכל העולם: אנגלים, צרפתים, יוונים, איטלקים, ו... מצרים. לעתים קרובות אפשר גם לפגוש כאן את המלך פארוק בלויית "חברותיו" או לבדו.

אלכסנדריה: שפת הים של "הבירה השנייה" של מצרים, עיר בעל דמות ואופי כמעט אירופיים. חוף ססגני ביי" מושך מדי שנה רבבות מבקרים מכל חלקי הארץ ותיירים זרי

ראשיד: כאן נכנס הנילוס לים התיכון. בחדשי הקיץ זהו מקום נופש לרבים. זהו גם מרכז גידול האורז במצרים, ומקום היסטורי, הנושא עוד את סימני כיבוש חיילי נאפוליון.

מרכז תרבות מודרנית: האוניברסיטה פואד אל אוואל, אחת משלוש האוניברסיטאות של מצרים, מעוז המחתרות הקומוניסטית והלאומנית. בתמונה: אוהל הבחינות.

מרכז התרבות הדתית: אליאזהר, האוניברסיטה שהיא מרכז רוחני לדת המוסלמית בעולם ומעוז "האחים המוסלמים". בתמונה: עולימא (מלומד) בשיעור בקוראן.

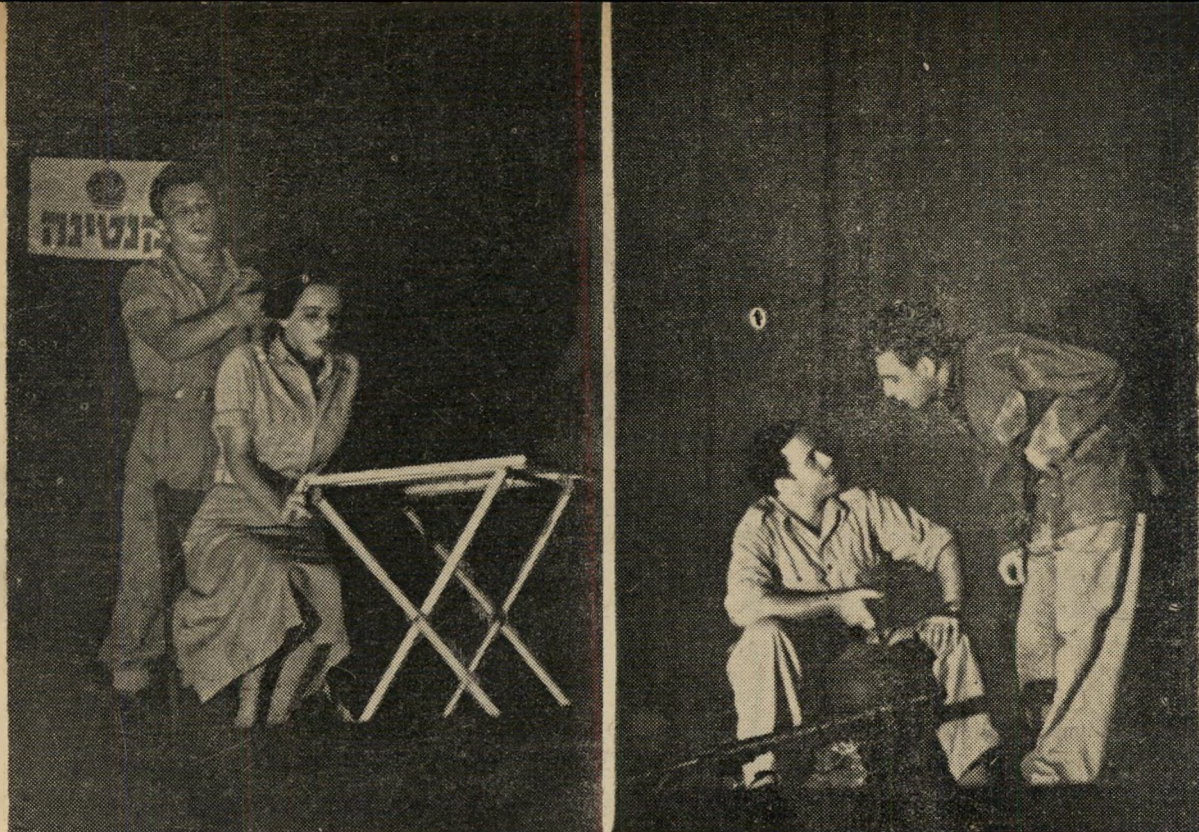

סודנית
סנדריה.
נרפתיה.

ה צפון
תת של
לחודש.

סיביליוס אמר תודה

פרשת יאן סיביליוס, הקומפוזיטור הפיני הקשיש, שרומה ע"י המו"לים והמנגירים האמריקאים (ראו: "העולם הזה" מס' 666) הכתה גלים בארץ קולומבוס. מה מסתבר? סיביליוס אינו היחיד שלא קבל פרסום בעבור ביצוע יצירותיו באמריקה. תוך הויכוח שנתעורר שם בעקבות הודעתו של סיביליוס הוסר הלחט מעל כל הפרשה הזאת. עתה ברור, כי לא רק האמן הצעיר והבלתי מנוסה שטרם ביסס את שמו בעולם, הוא קרבן לאלה הסותרים באמנותו. ספק אמנם אם ימצא מישהו נחמה בכך, אך כשלעצמה מענינת למדי העובדה, כי בין אלה שלא קיבלו פרסום בעבור ביצוע יצירותיהם נמצאים גם... פרוקופייב, סטראיניוסקי, זולטן קודלי ואחרים. כמו כן לא שולמו כספים לרומניונוף המנוח בעד חלק ניכר של יצירותיו והכוונה לאותן היצירות אשר יצאו לאור בטרם השתקע הקומפוזיטור הפיני. הגאון באמריקה, מר צירלס טרילר, יו"ר ועדת המהלים של החברה הפילהרמונית הניו-יורקית, לא יכול היה לעבור בשתיקה על דברי האשמה נגד עתודי המוסיקה באמריקה, ופירסם מכתב ארוך בעתונות בו הוא מסביר כי מסיבות טכניות אין כל אלה יכולים לקבל תשלום בעד ביצוע יצירותיהם. הוא דוחה את האשמתו של סיביליוס באמרו כי לפני חמש שנים נשלח לקומפוזיטור הפיני סכום של אלף דולאר, בעד ביצוע יצירותיו? לא. אלא שהיה שם אדם אחד, שלא יכול היה כנראה לסבול את העיול, הלך ותרים מכיסו את הכסף בעילום שם וביקש מהחברה להעביר את הכסף לסיביליוס. ויכוח זה מכיר לנו את האפיוורה הידועה שאירעה לג'ורג' גרשוין, הקומפוזיטור האמריקאי, בזמן שהותו בפריס. יום אחד הופיע אצל סטראיניוסקי (המתגורר

הגינני ואשת המם כפ... סטירת לחי מצלצלת.

"הקפיץ המחזיר": יהודה ופסח אחרי אלפי שעות עבודה...

ת'אטר

כתתו: בעת נסיגה, כשהיה צריך לחפות, במקלע על חבריו הנסוגים, הסתלק ממי קומו עם המקלע, וכתוצאה מזה נפצע הימני. גינני נחשב לפחדן, וחבריו מחיטים לדפוק אותו (או בלשון פשוטה: להמיתו) בהתקפה הבאה. אחד מחברי הימני, הצעיר שבהם, מגלה את הדבר למס' כפ החדש וגם לחברתו של הגינני, ורדה. המס' החדש מסכים לתכנית. ורדה מניסה להציל את הגינני, אבל הוא דוחה את עזרתה בגסות ומגרשה מעל פניו.

מתעוררת מחלוקת כשאחד החברים טרב משום כך לצאת לפעולה. בתוך המח' לוקח מתברר כי השנאה אל הגינני קיימת גם מלפני חטאו, וסיבתה קנאה בג' לל הצלחתו אצל הנערות שבגודו.

חיי של הגינני ניצלים במקרה, כי בדיוק בעת ההיערכות להתקפה באה הפ' קודה על ההפוגה. עתה לא נותר לחברי הכתה אלא לאחוז בדרכים חוקיות, והם מגישים תלונה ומשיגים פקודה לעצור את הגינני.

הבחירה השניה שבמחזה, אשתו של המס' הפצוע, עוד איננה יודעת את רב מעשה הגינני מגלה לה בציניזם כש' מפני מה, לזעזע החברים נפצע בעלה. היא תוהה עליו, מגלה לה הגינני הש' קפת חיים שתתאים למעשה המיוחס לו.

נפש ורדה נקעה מהגינני, וכעת קיימת כמעט אחידות דעות ביחס אליו (יוצ' אים מהכלל אשת הפצוע ויידו). מובאת פקודת המעצר, והגינני בלוי שומר נש' לו לארוז לו כמה חפצים.

והנה חזר המס' הפצוע מבית החולים. לכאורה הוא מסכים עם כל מה שמספרים לו החברים, אבל כשנכנס הגינני הוא מגלה להם כי מעשה "הפתדנות" נעשה לפי פקודה.

המחזה הוא טוב, אם כי לא חסרו בו פגמים. יש יתיר וחסר, ופעמים אין הי' הדגשה על הטיפוס אלא על המונוח. אבל בכללו עשוי הוא יפה. הטיפוסים ברורים והטקסט טבעי ושוטף.

הביצוע לא היה טוב. מלבד אריה (ה' גינני) אכזבו כל השחקנים. רותי היפה גם התאפרה כך שטשטשה הרבה מחנה. יהודה נהם כאריה ויצחק התיחס לכל הי' ענין ברישול מזלזל. היה גם פגם טכני מסוים, — רותי גדולה ואריה אינו גבה קומה, ולכן יצא אפקט קומי בלתי מכוון כשהיא מתרפקת עליו (בדמעות!)

מובן שקשה לבוא בטענות אל השחק' גים, כי ברור לנו שאותו ערב היה מדוכ' דכים, וענין כמו ביטול חצי ההצגה ע' לול לקלקל גם את המחצית הנותרת.

המנצח נשאר מנוצח

לפני כשנה וחצי עזר אותנו ברחוב עלם גבה קומה, מרכיב משקפיים ו' עדין-קלסטר ושא לא לדעתנו צריך הוא לשאת אשה. השבנו לו בשאלה מני מסה, דהיינו: מה לעזאזל עסקנו ב' חייו הפרטיים. העלם לא נבהל, והציג עצי מו. שמו גדעון שמר.

הודעה זאת שינתה את כל יחסנו אליו. מתוך הכתבים שהגיעו אלינו כבר הספק' נו להכיר כי גדעון שמר נחן בכשרות ספ' רותי בלתי מצוי. אז עוד היה בראשית צעדיו בספרות, ועוד התלבט, ככל אמן צעיר, ב' בעיות הצורה. אחרי שיחה של שעתיים נדמה לנו כי שכנענו את העלם להקדיש את חילו לכתיבה, וזמן קצר אחרי כן נד' פסו שנים מספורות ("חמור נטוש" ו"פר של קיבוץ") ב"העולם הזה" להנאתם של הקוראים.

כעבור כמה זמן חדלנו לתמוה על שאלותיו המוזרות. התברר כי עלם זה מרבה לשאול, על כל דבר, כי על כן מוכן הוא ללמוד, מכל אדם. (הלוא ויכולנו כולנו לעשות כמותו).

לפני כשנה עלה בדעתו לכתוב מחזה. הלך גדעון ולמד, מכל מי שהיתה לו סבי' לנות ללמדו. במאים, שחקנים, סופרים וס' תם ידענים היו מוריו. נסיונותיו השתפרו והלכו, עד כי ביום 24/8 הוצג לראשונה מחזה ממש שלו.

המחזה היה טוב. שמחנו מאד וניגשנו אל המחבר, מאחרי הקלעים, כדי ללחוץ את ידו, והנה פניו מכורכמים, שערו פ' רוע, והוא כולו אבל וחפוי ראש.

אותו ערב היתה צריכה "להקת הכרמל" להציג הצגת בכורה לאורחים באולם "אהל" שבחל אביב. התוכנית כללה שני מחזות קצרים: "הקפיץ המחזיר" מאת גדעון שמר ו"מלחמה בגרוש" בתרגומו. ראינו רק את "הקפיץ המחזיר".

המחזה השני נפסל יומיים לפני ההצגה — אחרי שהוצג כמה פעמים במחנות צבא, ואחרי שהשקיעו בו הבמאי והשחקנים אל' פי שעות עבודה, ואחרי שהוכנה התפאורה (רק מאות לירות על חשבון המדינה). את נוסח המחזה לא קראנו, ויכול להיות שה' איסור מוצק, אבל לאותם שהשקיעו בו עמל כה רב היתה זאת מכת לחי מצל' צלת. וגדעון שמר הוא מפקדן של להקות השחקנים הצבאיות.

משום כך היה גדעון מדוכדך בעצם נצ' חזונו.

במחזה "הקפיץ המחזיר" ראינו מה היא דעת קהל. בחור המכונה גינני חטא ל'

כל אלה נכללים ב"אמצעי עזר" בלימוד המוסיקה... אמן, כי יכירו בו וייקבע כי עליו להופיע — יוזמן מיד לסניור של 100 קונצטים ואין לו עוד דאגה של פרנסה או פרסום. ואמנם כל אלה דברים נכונים הם. אלא — אלא, שבכל זאת, משהו אינו בסדר שם בחשבון הכללי. רבות שמענו על המשברים שעברו בזמן האחרון על כמה קומפוזיטורים רוי' סיים, לרבות שוסטאקוביץ, על "פורמליזם", "דקאדנציה", על הכרזות חרטה ועוד. בזמן האחרון שוב עלה כוכבם של הקומפוזיטורים "המוחרמים", שחזרו כאילו בתשובה בגליון האחרון של הירחון הסובייטי "ספ' רות סובייטית" שנתקבל בארץ אפשר למצוא תשובה לכך. שם קראנו על יצירתו האחרונה של שוסטאקוביץ, שזכתה להצלחה מרובה... מפנה רב חשיבות חל ביצירתו של שוסט' קוביץ על ידי יצירתו זו, האורטוריה "שירת היערות" אשר בה העלה הקומפוזיטור זיטור את הנושא של תכנית סטאלין הענקית: להפוך השממה לארץ פורייה. והנה קטע מתוך הטקסט לאורטוריה: "כבני האדמה הסובייטית... משושמע את קולו של סטאלין: "הי! נשיב למנהיגנו: "זה כבר נהיה". (האם פלא שהיצירה זכתה להצלחה?)

בין הקומפוזיטורים האחרים שזכו עתה לתהילה נמצאים האוקראיני שוקובסקי (היצירה: קנטטה "מולדת" ודומתה הרא' שית — קומניסט צעיר); ואסילי דצ'טרב (היצירה: הקנטטה "אדמה רוסיית", המת' ארת את ימי המלחמה ומאבקו של העם "כדי לקיים את המשימה, שהטיל על העם סטאלין הגדול"); וכך הלאה וכך הלאה.

חידון ד'

1. קומפוזיטור צרפתי מפורסם מאד, שהיה גם רקדן ידוע ושימש מוסיקאי בחצר לואי 14', מת כתוצאה ממכה שקבל בגלל מ'שרבים הניצוח. מה שמו וכיצד יכולה מכה כה רצינית להגבש ע"י שרביט ניצוח?
2. לפני כמה שנים המציא בלגי אחד בשם זקס כלי מוסיקלי, שהוא כיום אחד הפופולריים ביותר, אם כי הוא אינו נמנה על כלי התזמורת הסימ' פונית הקבועים. יש ומצרפים אותו לתזמורת בהתאם לדרישת הקומפוזיטור לעומת זה יש לו תפקיד חשוב מאד בתזמורת ג'ז. מה כינויו של כלי זה?
3. מי מבין הפיזיולוגים הצרפתיים המפורסמים היה גם קומפוזיטור ורוש' לו מקום נכבד בתולדות המוסיקה?
4. קומפוזיטור איטלקי חיבר אופירה מפורסמת שדמותה הראשית היא אשה יפאנית, שעל שמה נקראת היצירה. מה שם האופרה ומי מחברה?

דמיטרי שוסטקוביץ נשיב: "הי!"

כידוע, בפריז (כפליס) אדם צעיר, ואמר כי יש ברצונו ללמוד אצל רבן הקומפוזיטור יציה את תורת התזמור. "שמי גרשוין" אמר. "לא שמעתי את השם" השיב סטראיניוסקי וביקש להמשיך בשיחה. הפסיקו גרשוין: "אבל מאאסטר, אני ג'ורג' גרשוין, שחיבר את "הרפסודי אין בלו", שהכניסה לי עד כה 100.000 דולר". פקח הקומפוזיטור הרוסי את עיניו, חשב רגע ואמר: "אם כך — כדאי שאני אלמד אצלך, ולא להיפך".

"שוסט" ענה אמר

פרופוקייב הרוסי אינו זקוק לכספים האמריקאיים... מצבו של המוסיקאי ברוסיה (כשם שמצבו של כל אמן אחר שם) הוא בטי טוב, כל שכן אחר שקיבל פרס סטאלין — אשנב לג'עזן בברית המועצות.

הישיגה של רוסיה הסובייטית בשדה המוסיקה אינם מתבטאים רק במצבו הכלכלי המבוסס של המוסיקאי (לאו דוקא המפורר) סם) אך גם, ואולי בעיקר, בהיקף הפעולה הרחבה בקרב העם, ביחוד בשטח החינוך. פרטים מעניינים ביותר על המוסיקה ברוסיה גילו אנשי משלחת מוסיקלית מכמה אצרות אירופה, שביקרה לשם כך ברוסיה. למשל, תלמיד בקונסרבטוריה משלם 500 רובל לשנה, אך הוא עולה למדינה 180 אלף רובלים לשנה. כל בית ספר מקיים שלש תזמורות סימפוניות בנות מאה איש. אחת לשם לוי, אחת אחרת "ששן נסיונות" למיזמים מתלמדים ואחת רפרונטיבית. בריכת שחיה, מגרש טניס, מרפאות משוכ' ללות לטיפול באף, אוזן וגרון (זמרים).

בלגיה: מזרח מול מערב

בשעה שהגייסות הקומוניסטיות הוסיפו להתקדם בדרום-קוריאה, נפתחה באירופה המערבית "אופנסיה" חדשה — וכתוצאה ממנה הגיעו הרוסים בחיל ובכוח עצום עד לשערי בריסל, הבירה הבלגית השלושה שטרם שכחה את קרבות הדמים שהתנהלו ברחובותיה בין אוהדיו של המלך ליאופולד למתנגדיו החריפים.

ובשעה ש-1500 חיילי האימפריה חשו להציל את שארית קוריאה הדרומית, טעמה משלחת בריטית אחרת את "קריאה" הראשון בעברו השני של כדור-הארץ. המערכה התחוללה באיצטדיון "הייסל" בבריסל. המי-טרה היתה: תארי אליפות אירופה באתלטיקה לשנת 1950.

ספורט הוא ספורט

למטרה זו — ולשמה בלבד — נשכחו לרגע המזימות הנסתרות והגלויות ו... קור הרוחב ה-38, ספורטאי 20 מדינה, ממזרח אירופה וממערבה, נציגי הדמוקרטיות העמ'יות וארצות האמנה-האטלנטית — התייצבו בו זה בצד זה למפקדה-הפתוחה החגיגית, רצו זה בצד זה על-פני המסלול, התחלקו זה עם זה בגביעים ובמדליות.

היתה זו עדות חותכת ביותר לתועלת הכבירה הצפונה בספורט, ולוא רק ידעו "מושכיי-החטים" לכוון את השתלשלות העניינים באפיק הנכון, "יתכן והיו נמנעות "צרות" רבות שהתרגשו ובאו על עולמנו הקטן — ועודן מוסיפות לאיים עליו.

"מירוץ שני סוסים"

האליפות בבריסל היתה השניה במספרה אחר סיום המלחמה העולמית באירופה, והשניה שעוררה "חששות" רציניים בדבר השתתפותם של הרוסים וגורויהם. באלופות שנערכה באוסלו, בירת נור"בגיה (1946), הופיעו הרוסים "יש" ל"מיפקדה-הפתוחה" גם בבריסל היתה השתתפותם נתונה בספק גדול עד לרגע האחרון ממנו, אך הם הגיעו — והוכיחו כי מאחורי "מסך-הברזל" יצרו בשנים האחרונות נות לא רק פצצות-אטום (?) וטנקים, אלא גם ספורטאים מוכשרים, מוכשרים עד כדי השגת הבכורה בסיכום הנקודות הכללי בין כל מדינות יבשת אירופה.

עד כמה שיראה הדבר מוזר, נטוש הקרב העיקרי על הניצחון בין רוסיה ובריטניה דווקא, והסובייטים זכו מקץ חמשה ימים של קרבות עקשניים ביתרון של שתי נקודות. הלונה, צרפת, איטליה והמדינות הסקנדינביות "סיבכו את העניין" אולם אף אחת מהן לא היוותה סכנה ממשית ל"שני הסוסים", שהגיעו למטרה ציואר בצד ציואר.

ההזדהות המעופפת

לשם תיאור כל מה שהתרחש במשך הימים הספורים באיצטדיון בבריסל, נהיה זקוקים להרבה יותר מאשר העמוד המוגדל של "העולם הזה", אולם ננסה למצות את המאורעות העיקריים ולספר משהו על כוכבי-התחרויות.

אלה ה"מסכנים" שאינם מתעניינים בספורט, לא שמעו מימיהם — ולא ישמעו לעולם — על פאני בלנקרסקין, "ההולנדית המעופפת" בעלת 4 שיאים עולמיים, שזרעו בצד ציואר.

הרץ הצ'כי אמיל זטופק

5 ק"מ, 14 דקה.

אשר פשוט "אינה יכולה" שלא לזכות בשתי-שלוש מדליות זהב בכל הופעה ספורטיבית. פאני והובת-השער, בת ה-32, אשת מאמן נבחרת הולנד באתלטיקה-קלה ו... אם לשני ילדים, החלה את פעילותה הספורטיבית בהיותה בת 16. באולימפיאדת 1948 בלונדון העמידה עצמה בשורה אחת (שימו לב!) עם הפיני הדגול פאבו נורמי והכושית-האמריקני ג'סי אוברס, מגדולי האתלטים של המאה ה-20, בשעה שזכתה בארבעה נצחונות מזהירים — וארבע מדליות זהב. גם בבריסל לא הפרה פאני על ה"מסורת" וניצחה בצורה משכנעת במירוץ 100, 200 ו-800 מטר משוכות (במקצוע האחרון קבעה, אגב, שיא עולמי חדש בזמן 11.1 שניות).

הנערה עם הדיסקוס

את תשומת לב הקהל הבלגי צדה ללא ספק גם רוסיה שחרחרת ויפהפיה, שורקה שוב ושוב בקלות מפתיעה את הדיסקוס למרחק 45 מטר, ובאחת מזריקתיה — אף מעבר לגבול 48 המטר. זו היתה ניגה דומברובה, בת ה-29,

שוער רוזאן, שטובר

משחק אחד, 2 שערים.

שבשנותיה הקצרות כבר הספיקה לא רק לשבור שיאים עולמיים במקצועה, אלא ללדת שני ילדים ולזכות במספר אותות-הצטיינות סובייטיים גבוהים. ניגה השיגה מקום ראשון באלופות אירופה באוסלו — וחזרה על הישגה זה גם בבריסל. אכן, בחזרה כארז.

מכונה בלי בנזון...

דמות שלישית, שהפכה אף היא ל"אגדה" במרוצת הזמן, הוא אמיל זטופק, סרן הצבא הצ'כי, שאינו יודע ליאות. "כאשר זטופק החל רץ במהירות-הבוק את 200 המטר הראשונים, סיפר קריין רדיו לונדון, "נדמה היה כי לא יתווק מעמד — אולם הוא המשיך וגמא סיבוב אחר סיבוב, מבלי לגלות סימני חולשה, עד שהטיל עצמו בחיך-של-נצחון על סרט-הגמר".

זטופק ("המכונה הצ'כית המהלכת-על שתיים") ניצח בבריסל במירוץ 5000 ו-10.000 מטר. הוא הקדים במירוץ הראשון את האלוף הבלגי גסטון רייף, אך הקהל ש"יצא מכליו" הריע לו בהיסטריה, ושעה ארוכה לא פסקו באיצטדיון "הייסל" הקריאות המוקטעות "זטופק! זטופק! זטופק!..."

שווייץ: שוערים בלי "צוע"

"זה שנים רבות לא היינו עדים לתחרות כה מעניינת... המכבים מתלאביב הציגו כדורגל ממדרגה ראשונה... ראינו לפנינו קבוצה ללא נקודות-תורפה, שכל 11 חלקיה פעלו בדייקנות של שוען... כמה מהשחקנים הם בעלי שער-קומה עולמי... המדינה הישראלית הצעירה הוכיחה, כי יש לה אכספורט משוער וזול — כדורגל..."

לא, אין זה בקורת של פרשן ישראלי.

קטעים אלה לוקטו מתוך העתונות השווייט צרית לאחר משחקיה של קבוצת "מכבי" ת"א בלוצאן, לוצרן וברן — והם אינם זקוקים לביאורים נוספים. אם עתון בר-סמכא כ"ספורט" צריך מקדיש לנו 60 שורה(!), מלאות שבח והלל מובטח לנו כי כדורגלנינו עשו בשווייץ "חתיכת" עבודה הראוייה להתכבד, ואנו גאים על כך.

ברוכים הבאים

לאחר 15 משחקים מייגעים ביוגוסלביה ושווייץ, חוזרים אלינו כדורגלני "מכבי" תל-אביב עטורי-נצחון מאירופה. הם השיגו במשך חדשים 6 נצחונות, 4 תיקו ו-5 הפסדים, ואין ספק כי מאזן זה העלה את ערכו של הכדורגל הישראלי בחוץ-לארץ.

בשני משחקיהם האחרונים של המכבים בשווייץ נתן המסע הקשה אותותיו לרעה. בברן, לעיני קהל רבשה בראשותה של אשת נשיא המדינה, הגב' וורה וייצמן, סיימו המכבים ב-5:5 עם הנבחרת העירונית. היה זה משחק-לילה והישראלים הסתגלו בקושי רב לאור-החזק והישראליים הסתגלו ולכדור הלבן... רק לאחר 3:0 לחובתם, החלו מתאושש שים ועד לסיום הצליחו להשיג שוויון.

במשחק הפרידה בצי"ר הפסידו המכבים באוורח בלתי-צפוי בשיעור 1:7 (1:4 במחצית) לקבוצת "יונג פלוס". מחוסר פרטים מדויקים תוהים אנו כיצד זה עלה ברגלי המכבים לגבור בשעתם על מחזיקי הגביע השווייצרי, הנמצאים בצמיחת הליגה, ולנחל תבוסה מרגלי קבוצה התופסת מקום עשירי בלבד בליגה; אולם ברור כי גם הפסד זה אין בכוחו לטשטש עוד את הרושם הבלתי-ימחה שהשאירו שחקניהם על הקהל השווייצרי. בסופו של דבר, הכדור הוא עגול — ולכל קבוצה יום "חלש", שבו אין ההצלחה מאירה לה פנים. כלום לא הוכרעה שבדיה, השלישית באלופות העולם, בשיעור 1:7 ע"י ברזיל שהשיגה מקום שני?

בהפסד במשחק ה-15 אין להתבייש. אנו משוכנעים כי שחקני "מכבי" תל אביב עשו כמיטב יכולתם באירופה — והם עמדו בכבוד במערכה הקשה.

ישראל: כשלון באופק

התעמולה הרועשת שזויתה מנת חלקה של המכביה השלישית עד לפני חדשים-שלושה, נאלמת דומיה — עד כמה שיראה הדבר מוזר — ככל שאנו קרבים והולכים למשחקים עצמם.

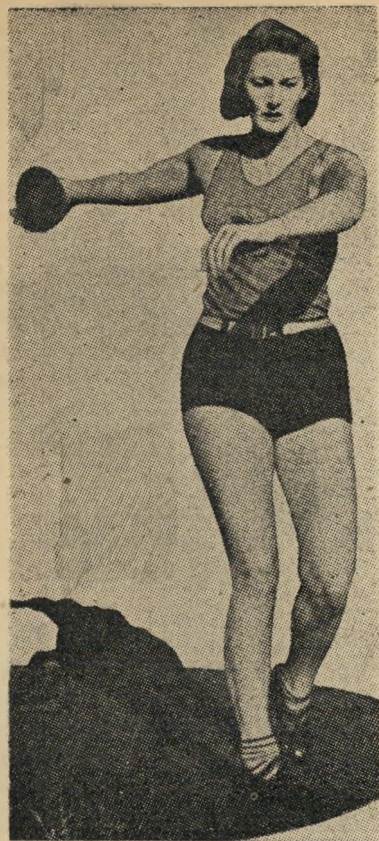
כיום, פחות מ-4 שבועות לפני הפתיחה החגיגית, שנקבעה באיצטדיון החדש ברמת גן ב-27 בספטמבר, — קשה להרגיש תכונה כלשהי לקראת המאורע הגדול. אולם, לפי מצב הדברים הנוכחי, אין להתפלא על כך בשים לב למתרחש כרגע "מאחורי הקלעים".

"ספורט" ליר

השולחן-הירוק... קוויני, כי השתתפותם של ספורטאים "הפועל" במכביה תקל על ההכנות הספורטיביות. בני-דון זה טעינו, לצערנו, ולא דוקא באשמת "הפועל", עד עצם היום הזה — ואין זה בגדר סוד כמס — הסתפקו נציגי שני האגודות הגדולות בדיונים על... הרכב הועדות הפריטיות, ודיונים אלה נמשיכים עדיין תוך מריבות, אי-הבנה וחוסר גילוי כל רצון להגיע לעמק-השווה.

מצב זה אינו מפליא אותנו, אולם הוא מעורר שאט-נפש ורוגז רב בין הספורטאים עצמם, הרוטנים זה שבועות על כי טרם החלו בהכנות של ממש לקראת התחרויות הספורטיביות.

ההזנחה האיומה שהיתה מנת-חלקה של המכביה במחצית השנה האחרונה, מבחינה אירגונית וספורטיבית גם יחד, אינה ניתנת עוד לכפרה.

הרוסיה נינה רומברג'

29 שנה, שיא עולמי.

מלבד מספר הופעות שטחיות באיגרוף, היאבקות, טניס, סיוף וכדורעף, — לא נעשה מאומה. כדורגל לא קראו עד כה אף בשמות המועמדים לנבחרת; באתלטיקה-קלה וכדורסל לא היינו עדים לשום אימון משותף בין ספורטאי שתי האגודות.

לעסקנים הנוגעים בדבר יש כנראה פנאי, ואחד מהם — המנהל הספורטיבי! — אף הרשה לעצמו לצאת בימים אלה ל... ת-

מקץ 5 שנים...

אלפי "ניקים" יצאו אבלים וחפויים ראש ומגרשי הטניס המפורסמים בפורט-הילס, אחר שהנבחרת האוסטרלית לית הכתה שוק על ירך את האמריקנים במסר משחקי גביע-דייוויס לשנת 1950. מאז סיום המלחמה העולמית שלטו טניסאי ארה"ב בכפה בשדה הספורט-הלבן וזכו בגביע 4 פעמים רצופות. האוסטרלים זממו "נקמה" בחשאי — ובפעם הראשונה מקץ 5 שנים הם יוצאים עתה למלבורן כשבידם הפרט-היקר ביותר בעולם הטניס, גביע-דייוויס.

חרויות אליפות האתלטיקה-קלה בבריסל, ואגב לעקוב גם אחר הכנותיהם של ספורטאי היבשת למכביה...

ההזנחה האיומה שהיתה מנת-חלקה של המכביה במחצית השנה האחרונה, מבחינה אירגונית וספורטיבית גם יחד, אינה ניתנת עוד לכפרה.

בלנקרם קון האלופה ההולנדית

3 מדליות, 2 ילדים.

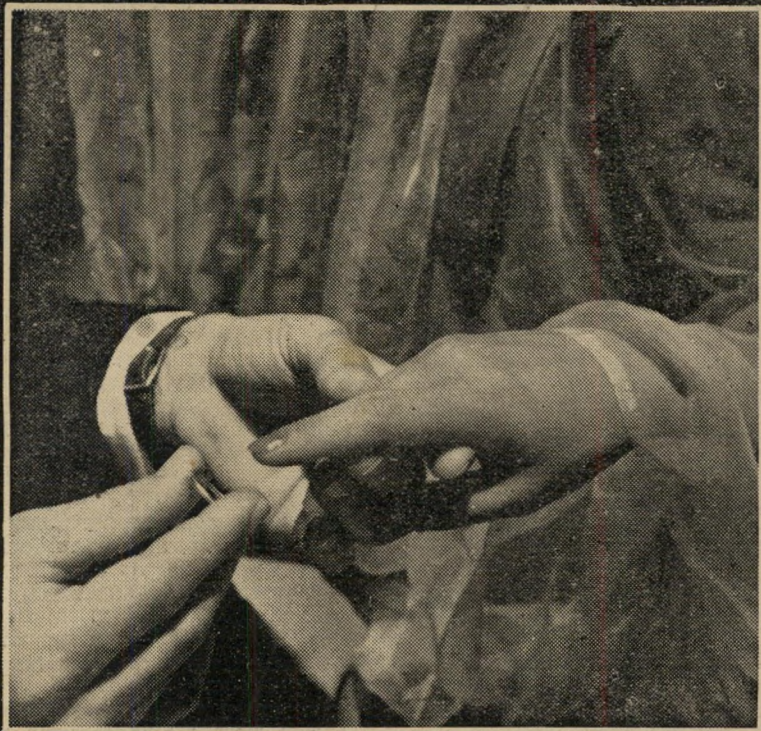
רומאן של ידיים

הסרט מזהיר

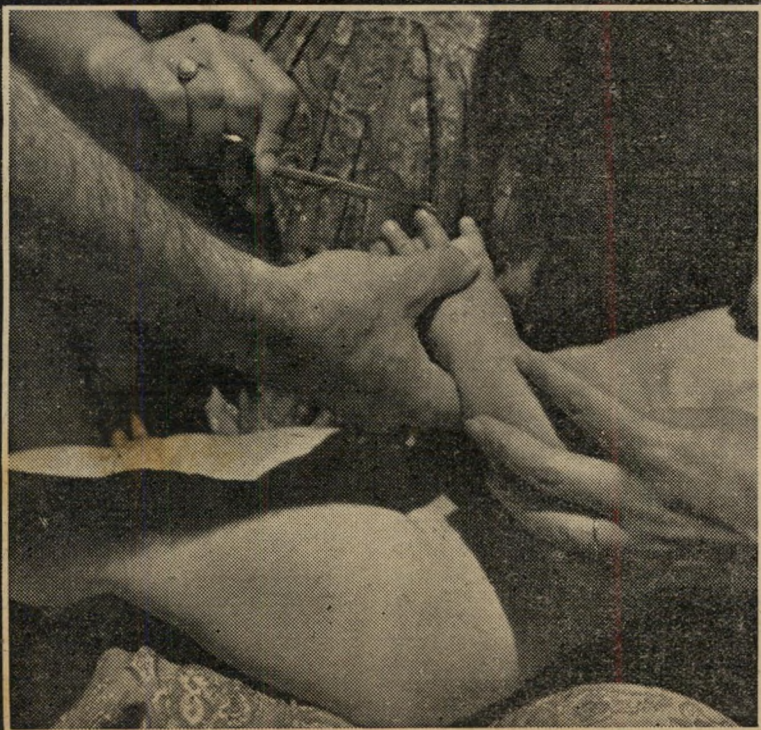
נעים להכיר

מקדשת לי את

החלום הוא כביר

פתיחני ואפת

לוג שבת